

**Efektywność dotacji na rozpoczęcie
działalności gospodarczej przyznanych
bezrobotnym przez powiatowe urzędy pracy
w województwie warmińsko – mazurskim
w 2017 roku**

Spis treści

Wstęp	2
1. Podmioty gospodarcze w województwie warmińsko-mazurskim	3
2. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej jako narzędzie aktywizacji zawodowej bezrobotnego	5
2.1. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – uwarunkowania prawne	5
2.2. Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w województwie warmińsko-mazurskim – ujęcie statystyczne	6
2.3. Efektywność zatrudnieniowa i kosztowa liczona po trzech miesiącach od zakończenia aktywizacji.....	8
3. Dotacje udzielone w województwie warmińsko-mazurskim w 2017 r.	11
4. Charakterystyka bezrobotnych, którzy otrzymali jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	13
5. Podmioty gospodarcze utworzone w wyniku przyznanych dotacji	17
6. Efektywność dotacji przyznanych w 2017 roku bezrobotnym w województwie warmińsko-mazurskim	26
7. Ponowna rejestracja w ewidencji powiatowych urzędów pracy osób, które w 2017 roku skorzystały z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej	33
8. Nowe miejsca pracy w powstałych podmiotach	34
9. Zwrot dotacji przyznanych bezrobotnym w 2017 roku na podjęcie działalności gospodarczej	35
Podsumowanie	36

Wstęp

Wsparcie tworzenia nowych trwałych miejsc pracy oraz rozwój innowacyjnych i konkurencyjnych miejsc pracy to podstawowe działania zawarte w obowiązującej w 2017 r. *Zaktualizowanej Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko – Mazurskim do 2025 roku*. Jednym z celów działań określonych w tym dokumencie, było uzyskanie wzrostu zatrudnienia w regionie warmińsko–mazurskim, między innymi poprzez promowanie samozatrudnienia oraz organizację szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej. Potrzeba rozwoju przedsiębiorczości wybrzmiała również mocno w uchwalonej w lutym 2020 r. przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego strategii rozwoju regionu pn. *Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*. W celu strategicznym *inteligentna produktywność* koncentrują się działania polityki rozwoju ukierunkowane na sferę gospodarczą. Istotą tego celu jest wzmocnienie regionu w zakresie rozwoju firm oferujących perspektywiczne miejsca pracy, które będą przyciągały mieszkańców regionu oraz migrantów ekonomicznych.

Niniejsza analiza jest oceną efektywności dotacji przyznanych bezrobotnym w województwie warmińsko-mazurskim w 2017 r. w dłuższej perspektywie. Datę graniczną badania ustalono na dzień 30 czerwca 2021 r., nawiązując w ten sposób do metodologii wcześniejszych analiz i czteroletniego okresu branego pod uwagę do badania skuteczności oddziaływania programu.

Należy podkreślić, że w przypadku tej analizy, pierwsze lata w których rozpoczynano i prowadzono, działalność znacznie różniły się od końcowego okresu w którym badano efektywność. W trakcie całego 2017 r. następowało dalsze przyspieszanie tempa wzrostu gospodarczego, które rozpoczęło się w drugiej połowie 2016 r. Poprawa sytuacji gospodarczej objęła swoim zasięgiem większość krajów i regionów. Ten pozytywny trend utrzymywał się, także w naszym regionie, do 2019 r. Sytuacja województwa warmińsko-mazurskiego uległa wówczas znacznej poprawie, polepszyła się wartość większości wskaźników statystycznych opisujących Warmię i Mazury. Na taki stan rzeczy niewątpliwie wpłynęła dobra koniunktura gospodarcza oraz wykorzystanie środków europejskich, które pobudzały inwestycje w regionie, a także pozytywnie oddziaływały na konsumpcję i rynek pracy. Sytuacja społeczno-ekonomiczna, w tym Polski i województwa, zmieniła się pod wpływem niespotykanej w historii pandemii koronawirusa. Z jej powodu przedsiębiorcy napotykali na trudności w funkcjonowaniu swoich firm, często narażeni byli na utratę płynności finansowej. Taki stan rzeczy wynikał przede wszystkim z konieczności wprowadzenia obostrzeń, był także efektem spadku popytu krajowego oraz czasowego zamknięcia granic, co z jednej strony spowodowało zmniejszenie zapotrzebowania na polskie produkty na rynkach międzynarodowych, z drugiej brak pracowników z zagranicy. Rozwiązaniem dla przedsiębiorców stały się instrumenty Tarczy Antykryzysowej, dzięki którym możliwe było częściowe sfinansowanie m.in. wynagrodzeń pracowników, opłat za czynsz lub najem lokalu czy spłatę zobowiązań handlowych.

W opracowaniu przeanalizowano przedsiębiorstwa powstałe dzięki dotacjom ze względu na rodzaj prowadzonej działalności i trwałość. Dodatkowo przedstawiona została również struktura demograficzna beneficjentów wsparcia, pod względem głównych cech demograficznych. Do sporządzenia opracowania wykorzystano informacje z powiatowych urzędów pracy, funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim.

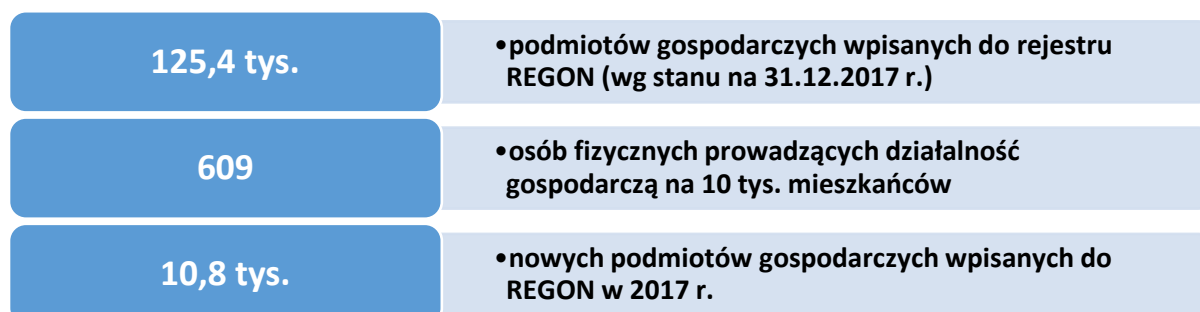
1. Podmioty gospodarcze w województwie warmińsko-mazurskim

W województwie warmińsko-mazurskim na koniec grudnia 2017 r. w rejestrze REGON wpisanych było 125 377 podmiotów gospodarki narodowej.¹ W stosunku do 2016 r. nastąpił ich wzrost o 0,9% (1 090 firm).

Liczba podmiotów w regionie jest zróżnicowana w ujęciu terytorialnym. Według stanu na koniec 2017 r. najwięcej podmiotów gospodarczych (23 299) funkcjonowało na terenie Olsztyna (18,6% ogółu wpisanych do rejestru REGON w regionie) i Elbląga (12 567 podmiotów, tj. 10,0%). W obu miastach zanotowano też największą liczbę podmiotów na 10 tys. ludności (odpowiednio 1 346 i 1 039 wobec 874 w województwie).

Najmniej podmiotów gospodarczych funkcjonowało w powiecie węgorzewskim (1 712, tj. 1,4% ogółu w województwie) i gołdapskim (2 164, tj. 1,7%). Najniższą liczbę podmiotów na 10 tys. ludności odnotowano w powiatach działdowskim (635 podmiotów) i bartoszyckim (697).

Rysunek 1. Podmioty gospodarcze w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL.

W 2017 r. niemal 96% wszystkich podmiotów (119 926) należało do sektora prywatnego – prawie ¼ z nich to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (na 10 tys. mieszkańców regionu 609 osób prowadziło działalność gospodarczą). Podmioty sektora prywatnego najczęściej zajmowały się działalnością w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (25 393 firm, które stanowiły 21,2% ogółu), budownictwo (15 010; 12,5%) i przetwórstwo przemysłowe (10 235; 8,5%).

Struktura podmiotów według klas wielkości wskazuje, iż przeważającą część stanowiły podmioty o liczbie pracujących do 9 osób - 119 801 podmioty, które stanowiły 95,6% ogólnej liczby firm wpisanych do REGON-u. Także w tej grupie podmiotów przeważała działalność w sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych, budownictwo.

W 2017 r. w województwie do rejestru REGON wpisanych zostało 10 791 nowych podmiotów gospodarczych (o 411 firm tj. o 4,0% więcej niż przed rokiem), w tym 9 925 podmiotów z sektora prywatnego. Ponad 95% sektora prywatnego stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (9 446 osób).² Wpisane podmioty rozpoczynały działalność związaną głównie z budownictwem (2 385 podmiotów, które stanowiły 22,1% ogółu nowo zarejestrowanych firm), handlem i naprawami (1 800 firm, tj. 16,7%), przetwórstwem przemysłowym (921 i 8,5%) oraz działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (904 i 8,4%).

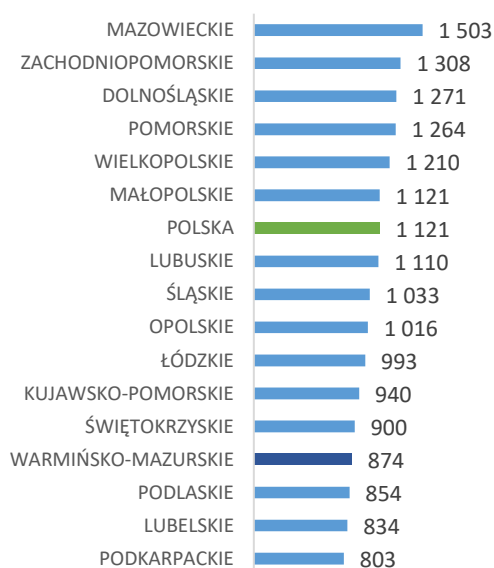
¹ Liczba ta nie obejmuje osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, ani podmiotów o statusie jednostek lokalnych (zakładów, oddziałów, filii itp.).

² Do sektora prywatnego oprócz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2017 r. w REGON zarejestrowało się 41 nowych spółek handlowych, 1 spółka handlowa z udziałem kapitału zagranicznego, 18 spółdzielni oraz 207 stowarzyszeń i organizacji społecznych.

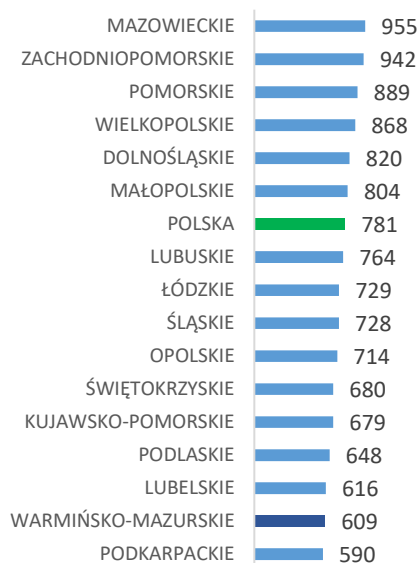
Warmińsko-Mazurskie na tle kraju

Podmioty gospodarki narodowej z województwa warmińsko-mazurskiego stanowiły 2,9% ogółu podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w całym kraju. Niższy odsetek i liczbę podmiotów niż w naszym regionie, zanotowano w czterech województwach: opolskim i podlaskim – po 2,3% (liczba podmiotów wynosiła odpowiednio 100,6 tys. i 101,2 tys.) oraz świętokrzyskim i lubuskim – po 2,6% (112,3 tys. i 125,4 tys. podmiotów). Najwyższą liczbą podmiotów wynoszącą 809,4 tys., które stanowiły 18,8% ogółu zarejestrowanych w REGON, charakteryzuje się województwo mazowieckie.

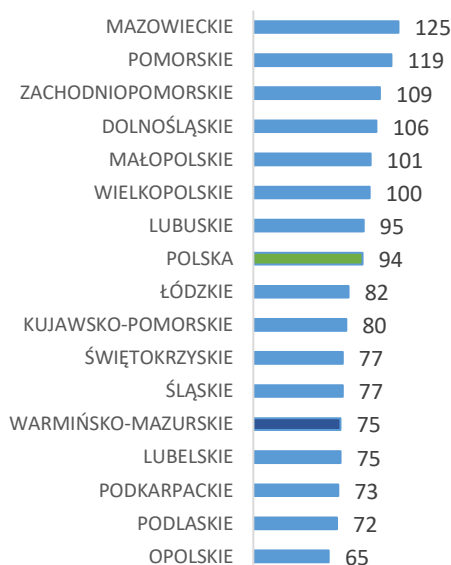
Podmioty na 10 tys. mieszkańców

Osoby fizyczne prowadzące działalność na 10 tys. mieszkańców

Jednostki nowo zarejestrowane w REGON na 10 tys. mieszkańców

W regionie na 10 tys. mieszkańców przypada 874 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Plasuje to nasze województwo na 13-y miejscu w Polsce. Niższym wskaźnikiem charakteryzują się trzy województwa: podkarpackie, lubelskie i podlaskie.

Krajowy wskaźnik obrazujący liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców wynosi 781. W regionie jest on niższy i plasuje się na poziomie 609 osób.

W Polsce w 2017 r. na 10 tys. mieszkańców w systemie REGON rejestrowały się 94 podmioty. Województwo warmińsko-mazurskie, ze wskaźnikiem 75 podmiotów na 10 tys. mieszkańców, znalazło się w grupie dziewięciu województw, w których wskaźnik ten był niższy od wskaźnika krajowego.

Źródło: Baza Danych Lokalnych; GUS

2. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej jako narzędzie aktywizacji zawodowej bezrobotnego

2.1. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – uwarunkowania prawne

Zasady przyznawania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w ramach dotacji dla bezrobotnego w 2017 roku były regulowane przez następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23.04.2012 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej, z późniejszymi zmianami,
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 1808 i 1948), Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, którymi dysponowały urzędy pracy, skierowane były przede wszystkim do osób bezrobotnych. O dotację mogły jednak ubiegać się również poszukujący pracy opiekunowie osób niepełnosprawnych (osoby poszukujące pracy, niezatrudnione, niewykonywujące innej pracy zarobkowej, oprócz opiekunów, którzy pobierają świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna); absolwenci centrów integracji społecznej (CIS) oraz absolwenci klubów integracji społecznej (KIS). Wnioskodawcy musieli spełniać kilka określonych kryteriów m.in.:

- nie mogli wcześniej otrzymać bezzwrotnych środków z Funduszu Pracy (albo innych publicznych, bezzwrotnych środków) na podobny cel;
- nie mogli być wpisani do ewidencji działalności gospodarczej w ciągu poprzednich dwunastu miesięcy ;
- osoby ubiegające się o dofinansowanie nie mogły być karane za przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu (przez dwa ostatnie lata).

Dodatkowo, wniosek mógł zostać uwzględniony tylko wówczas, gdy w ciągu poprzednich dwunastu miesięcy bezrobotny: bez uzasadnionej przyczyny nie odmówił przyjęcia propozycji zatrudnienia lub innej formy pomocy; nie przerwał z własnej winy szkolenia, stażu, realizacji indywidualnego planu działania, udziału w działaniach w ramach Programu Aktywizacja i Integracja, wykonywania prac społecznie użytecznych lub innej formy pomocy; po skierowaniu podjął szkolenie, przygotowanie zawodowe dorosłych, staż, prace społecznie użyteczne lub inną formę pomocy określoną w *Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

Dotacja mogła zostać przeznaczona na rozpoczęcie działalności gospodarczej, a także na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej. Dofinansowanie sięgało wysokości sześciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, które obowiązywało w dniu zawarcia odpowiedniej umowy. W 2017 roku przeciętne wynagrodzenie wahało się w granicach od 4 220,69 zł (II kw. 2017 roku) do 4 353,55 (I kw.), czyli dotacja maksymalna kwota dotacji w II kw. mogła wynieść 25 324,14 zł, zaś w I kw. 2017 r. 26 121,30 zł.

Środki na podjęcie działalności gospodarczej mogły być przeznaczone na:

- zakup towarów i usług, w szczególności na zakup środków trwałych, urządzeń, maszyn, materiałów, towarów, usług i materiałów reklamowych,
- pozyskanie lokalu,
- pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem działalności gospodarczej.

Bezrobotny, który otrzymał dotację zobowiązany był:

- otrzymane środki wykorzystać zgodnie z przeznaczeniem,
- podjąć działalność gospodarczą w terminie do 4 tygodni od daty podpisania umowy,
- rozliczyć się z wydatkowania środków w terminie 2 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej (rozliczanie środków odbywać będzie się wyłącznie w oparciu o rachunki i faktury VAT, w kwocie brutto),
- prowadzić działalność nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 miesięcy,
- nie podejmować zatrudnienia w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności,
- nie składać wniosku o zawieszenie prowadzenia działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

Niedotrzymanie warunków skutkowało obowiązkiem zwrotu uzyskanej pomocy wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia uzyskania środków.

2.2. Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w województwie warmińsko-mazurskim – ujęcie statystyczne

W 2017 roku w województwie warmińsko-mazurskim z dofinansowania na podejmowanie działalności gospodarczej skorzystało 1 686 osób, o 262 osoby więcej niż w 2016 r. Wzrost ten jest tym bardziej istotny, gdyż w tym samym okresie obserwowaliśmy zmniejszającą się liczbę bezrobotnych. W ciągu roku liczba osób zarejestrowanych w urzędach pracy zmniejszyła się o 17,9% (o 13 076 osób). Dzięki działaniom urzędów pracy, pomimo spadku poziomu bezrobocia liczba osób uczestniczących w aktywnych formach promocji zatrudnienia wzrosła z 27 082 osób w 2016 r. do 28 522 rok później. Blisko 52% aktywowanych w 2017 r. (tj. 14 743 osoby), na rynek pracy powróciło dzięki zatrudnieniu subsydiowanemu środkami Funduszu Pracy. Do najpopularniejszych form prac subsydiowanych należały prace interwencyjne, z których w 2017 r. skorzystało 3 525 osób oraz roboty publiczne – 2 875 uczestników. Obie te formy stanowiły 43,4% przypadków wyłączeń z rejestru bezrobotnych z powodu rozpoczęcia pracy subsydiowanej. Trzecią, pod względem liczby uczestników, formą była refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (13,6%, tj. 1 998 osób), kolejną - jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej - 11,4% ogółu wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy (1 686 osób).³

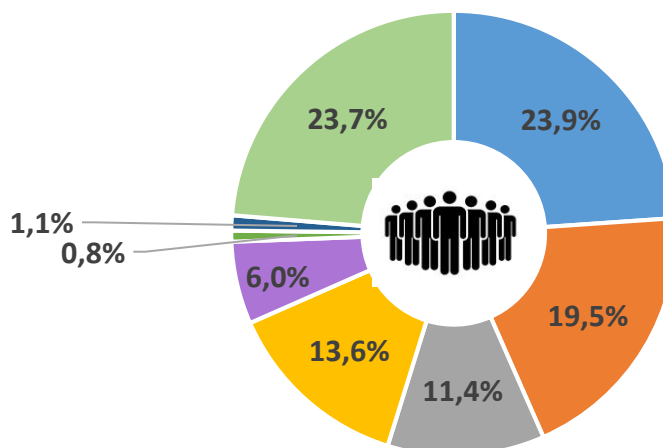
³ Obok prac interwencyjnych i robót publicznych ze środków Funduszu Pracy subsydiowane są również refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy; podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie; podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego, świadczenia aktywizacyjnego, grantu na telepracę, refundacji składek na ubezpieczenie społeczne, dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego powyżej 50 roku życia, refundacji części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia. Obok prac subsydiowanych bezrobotni kierowani są również do staży, prac społecznie użytecznych, na przygotowanie zawodowe dla dorosłych i szkolenia.

Podobna struktura osób uczestniczących w poszczególnych formach wsparcia kształtuje się co roku. W 2020 r. czterema najpopularniejszymi programami wsparcia okazały się prace interwencyjne - skierowano do nich 2 580 osób, które stanowiły 33,6% uczestników prac subsydiowanych. Środki finansowe przeznaczone na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej otrzymało 1 510 bezrobotnych (19,7%), 19,2% osób w ramach prac subsydiowanych skierowanych zostało na miejsca utworzone w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (1 473 osoby), a 15,7% (1 202 osoby) miały możliwość powrotu na rynek pracy poprzez roboty publiczne.

Wykres 1. Aktywizacja zawodowa w ramach pracy subsydiowanej w 2017 r.

Ogółem

14 743 uczestników zatrudnienia współfinansowanego środkami Funduszu Pracy

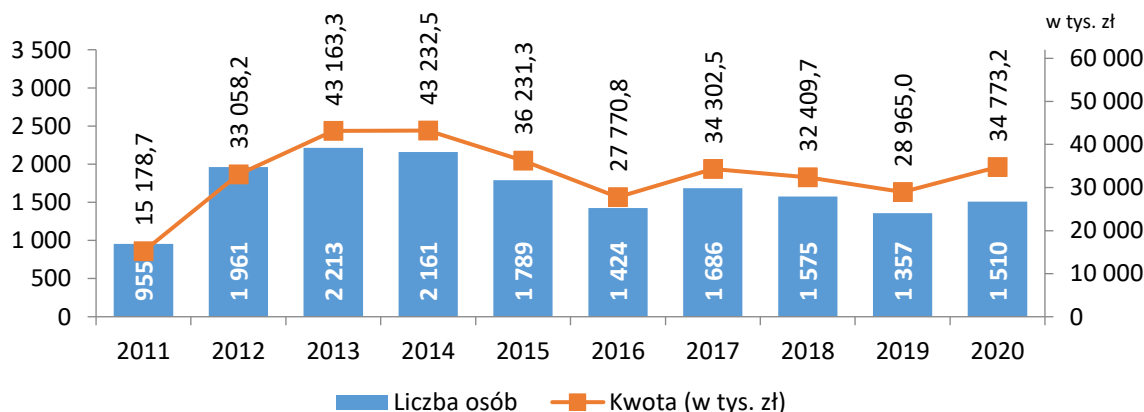

- prace interwencyjne (3 525 os.)
- roboty publiczne (2 875 os.)
- dotacje na rozpoczęcia działalności gospodarczej (1 686 os.)
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego (1 998 os.)
- podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie (880 os.)
- podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego (119 os.)
- podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnionego bezrobotnego pow. 50 r.ż (165 os.)

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy

W 2017 roku w regionie na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej przeznaczono 34 025,5 tys. zł, o 6 254,7 zł (prawie o ¼ więcej) niż w 2016 r. Dla porównania w roku 2020, a więc w okresie w którym aktywizacja zawodowa bezrobotnych była bardzo utrudniona wskutek pandemii COVID-19, wysokość środków przeznaczonych przez powiatowe urzędy pracy na dotacje dla bezrobotnych wynosiła 34 773,20 zł.

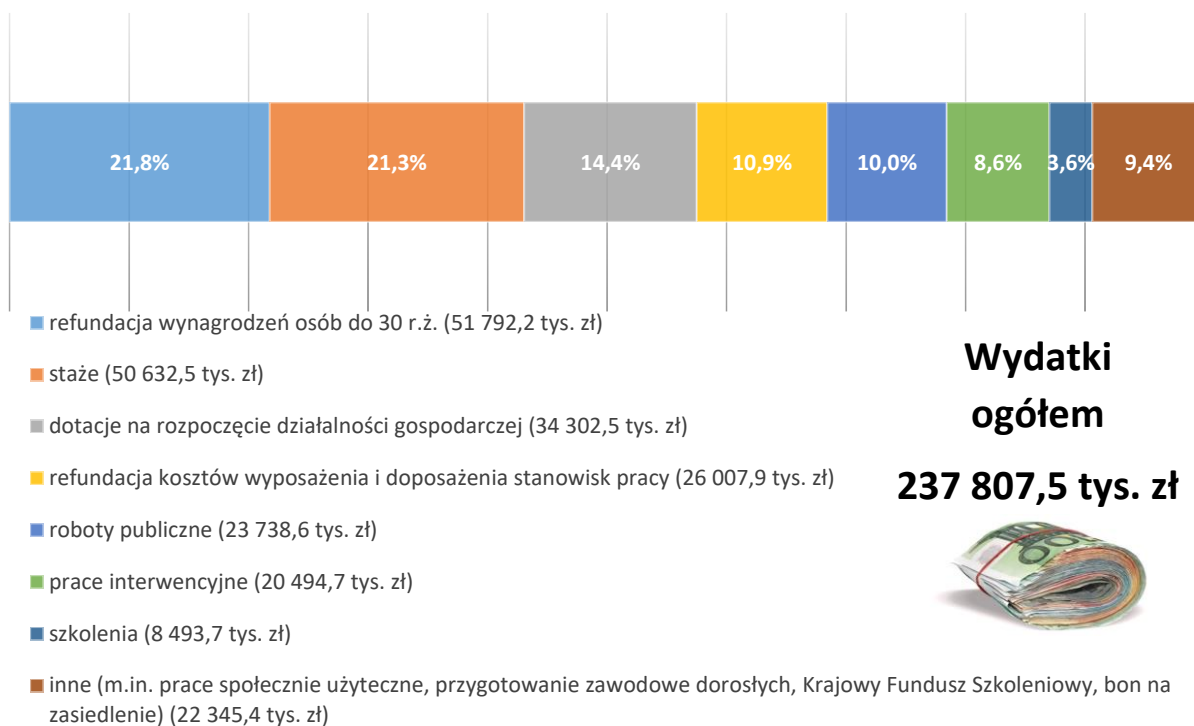
Wykres 2. Dotacje udzielone bezrobotnym w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2011-2020

Źródło: Sprawozdanie o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy.

W województwie warmińsko-mazurskim dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej od wielu lat zajmują znaczącą pozycję w strukturze wydatków na programy aktywizujące bezrobotnych. W 2017 r. środki na dotacje stanowiły 14,4% budżetu województwa przeznaczonych na programy na rzecz promocji zatrudnienia.

Wykres 3. Struktura wydatków środków Funduszu Pracy przeznaczonych na programy na rzecz promocji zatrudnienia w 2017 r.

Źródło: Sprawozdanie o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy.

2.3. Efektywność zatrudnieniowa i kosztowa liczona po trzech miesiącach od zakończenia aktywizacji

Ministerstwo właściwe ds. pracy co roku bada efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej **po trzech miesiącach od ich zakończenia**. Ustalenie katalogu form, dla których w danym roku są określone wskaźniki efektywności kosztowej i zatrudnieniowej leży w kompetencji ministra właściwego do spraw pracy. Od 2014 r. katalog ten obejmuje:

- 1) szkolenia,
- 2) prace interwencyjne,
- 3) roboty publiczne,
- 4) staże,
- 5) refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanych na te miejsca pracy bezrobotnych,
- 6) jednorazowe środki na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej.

W 2017 r. w województwie warmińsko-mazurskim dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej było najefektywniejszą z podstawowych form aktywizacji zawodowej. Efektywność zatrudnieniowa po tej formie wynosiła 91,6%. Jest to jedyna forma wsparcia, której efektywność zatrudnieniowa od 2015 r. utrzymuje się na poziomie powyżej 90%.⁴

Efektywność zatrudnieniowa liczona jako udział procentowy osób, które w trakcie lub w okresie trzech miesięcy od zakończenia udziału w formie aktywizacji podjęły pracę i wykonywały ją co najmniej 30 dni w odniesieniu do liczby osób kończących udział w programach. W 2017 roku wynosiła ona w regionie 79,2%.

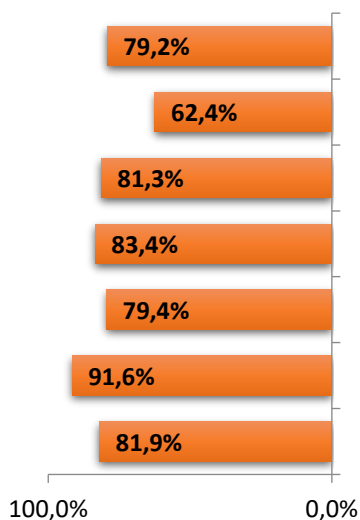
Efektywność kosztowa – stosunek kwoty wydatków Funduszu Pracy poniesionych przez samorządy powiatowe na finansowanie podstawowych form aktywizacji zawodowej do liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane jako zatrudnione. Wartość wskaźnika efektywności kosztowej podstawowych form aktywizacji w 2017 r. wyniosła 12 880,98 zł.

Tworzenie nowych miejsc pracy na tle innych programów aktywizacji zawodowej charakteryzowała niekorzystna efektywność kosztowa. Efektywność jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w 2017 r. wynosiła 23 835,56 zł, zaś refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy - 23 780,58 zł. Wynikało to m.in. z wysokiego kosztu uczestnictwa w tych formach wsparcia (odpowiednio 20 638,1 zł i 21 243,8 zł).

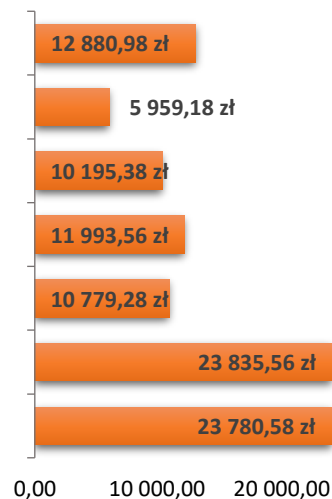
Spośród podstawowych form aktywizacji zawodowej w 2017 r. drugą po dotacjach formą aktywizacji o najwyższej wartości wskaźnika efektywności zatrudnienia były roboty publiczne (83,4%). Najmniej efektywną formą wsparcia były szkolenia (62,4%), z najniższą wartością wskaźnika efektywności kosztowej - 5 959,18 zł.

Wykres 4. Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim w 2017 roku

Efektywność zatrudnieniowa

Efektywność kosztowa

Źródło: Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2017 roku, MPiPS

⁴ W 2015 r. nastąpiła zmiana metodologii liczenia efektywności zatrudnieniowej dla podstawowych form aktywizacji zawodowej. Z tego względu nie można porównywać w sposób bezpośredni wskaźników efektywności zatrudnieniowej uzyskanych przed 2015 rokiem.

Warmińsko-Mazurskie na tle kraju

Liczba i udział osób uczestniczących w podstawowych formach aktywizacji zawodowej w 2017 roku

		Bezrobotni zarejestrowani wg stanu na 31.12.2017	Bezrobotni podejmujący pracę subsydiowaną	z tego w ramach						
				prac interwencyjnych	robót publicznych	podjęcia działalności gospod.	refundacji kosztów zatrudn. bezrobotn	bonu na zasiedlenie	wynagrodz. za bezrob. powyżej 50 r. z.	innych
Polska	A	1 081 746	235 558	43 059	36 073	42 429	36 062	13 176	4 056	60 703
	B	100,0	100,0	18,3	15,3	18,0	15,3	5,6	1,7	25,8
Warmińsko-mazurskie	A	60 003	14 743	3 525	2 875	1 686	1 998	880	165	3 614
	B	5,5*	100,0	23,9	19,5	11,4	13,6	6,0	1,1	24,5

* udział procentowy bezrobotnych z województwa warmińsko-mazurskiego w liczbie bezrobotnych ogółem

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-01

W Polsce 18,3% uczestników prac subsydiowanych w 2017 r. brała udział w pracach interwencyjnych. Na drugim miejscu pod względem popularności znalazły się jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, które stanowiły 18,0% odpływu z bezrobocia z powodu podjęcia pracy subsydiowanej. Najwięcej dotacji (11,7% udzielonych w kraju) przyznano bezrobotnym z województwa mazowieckiego (4 974), najmniej – 886 (2,1% dotacji krajowych) bezrobotnym zarejestrowanym w województwie opolskim.

Wydatki na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej w 2017 roku

Ogółem wydatki w Polsce
859 704,4 tys. zł*, w tym:

* bez wydatków dotyczących form aktywizacji zrealizowanych w ramach programów specjalnych

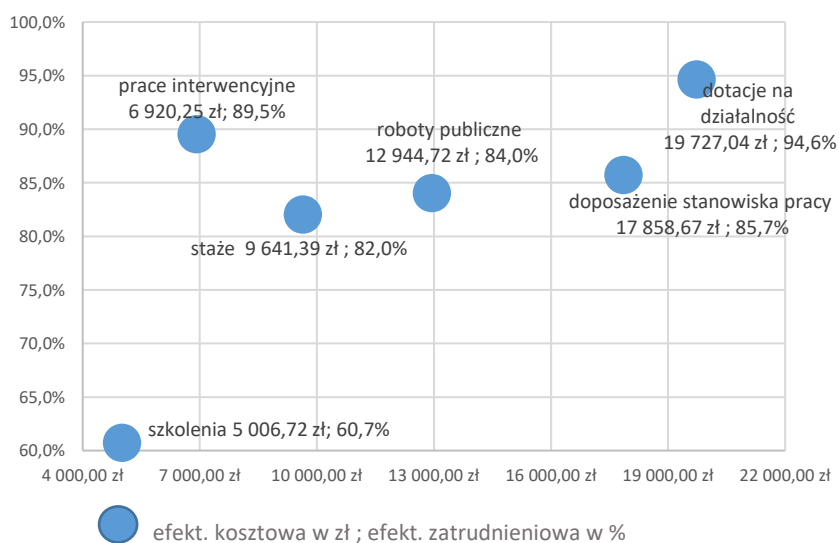
Mazowieckie - 105 391,9 tys. zł (max wartość w skali całego kraju)

Warmińsko-Mazurskie - 33 846,6 tys. zł (13-te miejsce w kraju)

Podlaskie - 26 713,0 tys. zł (min. wartości w skali całego kraju)

Źródło: Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2017 roku, MPiPS

Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej w Polsce w 2017 roku

W skali kraju dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej również okazały się formą wsparcia o największej efektywności zatrudnieniowej przy najwyższej efektywności kosztowej. Pierwszy z omawianych wskaźników ukształtował się w Polsce na poziomie 94,6% - o 3,0 pp. wyższym niż w naszym województwie. Efektywność kosztowa w kraju wynosiła aż 19 727,04 zł i była o 4 108,52 zł niższa niż w regionie.

Źródło: Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2017 roku, MPiPS

3. Dotacje udzielone w województwie warmińsko-mazurskim w 2017 r.

Dalszą część opracowania oparto na danych zebranych z powiatowych urzędów pracy, dotyczących osób, które rozpoczęły w 2017 roku własną działalność gospodarczą. Dane te uwzględniają korekty statystyczne wynikające z metodologii sporządzania sprawozdań (np. data przyznania środków może nie być tożsama z datą wyrejestrowania z ewidencji bezrobotnych, co ma szczególne znaczenie na przełomie roku).

W województwie warmińsko-mazurskim, w 2017 roku, dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej uzyskało 1 676 osób bezrobotnych.

Tabela 1. Podjęcia pracy subsydiowanej oraz liczba osób, które otrzymały dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2017 r.

Powiat	Osoby wyrejestrowywane z powodu podjęcia pracy subsydiowanej	Udział %	Liczba osób, które otrzymały dotacje	Udział %	Odsetek osób, które otrzymały dotacje w liczbie osób podejmujących pracę subsydiowaną
Województwo	14 743	100,0	1 676	100,0	11,4
Bartoszycki	1 024	6,9	90	5,4	8,8
Braniewski	667	4,5	55	3,3	8,2
Działdowski	728	4,9	110	6,6	15,1
Elbląski	1 151	7,8	125	7,5	10,9
Ełcki	1 051	7,1	81	4,8	7,7
Giżycki	631	4,3	63	3,8	10,0
Gołdapski	357	2,4	25	1,5	7,0
Iławski	659	4,5	112	6,7	17,0
Kętrzyński	1 158	7,9	102	6,1	8,8
Lidzbarski	727	4,9	45	2,7	6,2
Mrągowski	398	2,7	70	4,2	17,6
Nidzica	298	2,0	23	1,4	7,7
Nowomiejski	493	3,3	106	6,3	21,5
Olecki	484	3,3	62	3,7	12,8
Olsztyn (miasto)	710	4,8	198	11,8	27,9
Olsztyński	833	5,7	133	7,9	16,0
Ostródzki	772	5,2	135	8,1	17,5
Piski	1 363	9,2	55	3,3	4,0
Szczygieński	853	5,8	74	4,4	8,7
Węgorzewski	386	2,6	12	0,7	3,1

Źródło: sprawozdanie o rynku pracy MPiPS-01 oraz dane powiatowych urzędów pracy, obliczenia własne

Największą liczbę podmiotów gospodarczych utworzonych dzięki środkom z urzędu pracy odnotowano w: Olsztynie – 198 podmiotów (tj. 11,8% dotacji przyznanych w regionie), powiecie ostródzkim – 135 podmiotów (8,1%) oraz olsztyńskim – 133 podmioty (7,9%). Najmniej dotacji otrzymali bezrobotni w Powiatowym Urzędzie Pracy w Węgorzewie - 12 dotacji (0,7% ogółu w regionie).

Różnica pomiędzy Olsztynem a powiatem węgorzewskim (biorąc pod uwagę odsetek, jaki stanowią dotacje przyznane w obu powiatach w skali województwa) wynosiła 11,1 pkt proc. Zróznicowanie w skali udzielanych dotacji widoczne jest także w odsetku osób, które otrzymały dotacje, w liczbie osób podejmujących pracę subsydiowaną w poszczególnych powiatach. W 2017 r. powiatem z najmniejszym odsetkiem dotacji był powiat węgorzewski - 3,1% wobec 27,9% w Olsztynie.

W 2017 roku w ramach dotacji bezrobotnym w całym województwie przyznano 34 869,3 tys. zł. Średnia kwota dotacji w regionie wyniosła 20 805,07 zł., przy czym w powiatach wartość ta wahała się od 17 676,04 zł (m. Olsztyn) do 24 640,00 zł (powiat gołdapski). Najniższa dotacja w regionie wyniosła 5 000,00 zł, zaś najwyższa 47 750,00 zł. Należy jednak pamiętać, że oprócz jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności z Funduszu Pracy, bezrobotni korzystali również z dotacji finansowanych z innych źródeł – EFS czy PFRON, regulowanych innymi zasadami. Zgodnie z nimi wysokość dotacji wypłacanej przez PFRON może wynosić nawet do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia.

Tabela 2. Liczba dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w regionie wypłaconych w 2017 r.⁵

Powiat	Liczba osób	Kwota przyznanego dofinansowania	Średnia kwota dotacji	Minimalna wartość dotacji	Maksymalna wartość dotacji	z tego dotacje z PFRON-u	
						osoby	kwota
Województwo	1 676	34 869 300,00	20 805,07	5 000,00	47 750,00	15	529 982,00
Bartoszycki	90	2 150 771,00	23 897,46	14 200,00	24 300,00	-	
Braniewski	55	1 255 309,00	22 823,80	14 622,00	24 000,00	1	16 239,00
Działdowski	110	2 200 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	-	
Elbląski	125	2 329 414,00	18 635,31	10 000,00	45 000,00	3	125 000,00
Etcki	81	1 511 610,00	18 661,85	6 000,00	24 279,00	1	24 279,00
Giżycki	63	1 541 117,00	24 462,17	21 799,00	32 914,00	1	32 914,00
Gołdapski	25	616 000,00	24 640,00	24 000,00	40 000,00	1	40 000,00
Iławski	112	2 317 773,00	20 694,40	5 000,00	24 000,00	-	
Kętrzyński	102	2 360 247,00	23 139,68	9 382,00	24 000,00	-	
Lidzbarski	45	1 037 652,00	23 058,93	20 492,00	35 000,00	1	35 000,00
Mrągowski	70	1 601 005,00	22 871,50	17 601,00	47 750,00	3	141 550,00
Nidzica	23	534 307,00	23 230,74	17 893,00	35 000,00	1	35 000,00
Nowomiejski	106	2 122 379,00	20 022,44	15 100,00	30 000,00	1	30 000,00
Olecki	62	1 477 807,00	23 835,60	17 707,00	24 000,00	-	
Olsztyn (miasto)	198	3 499 855,00	17 676,04	5 971,00	20 000,00	-	
Olsztyński	133	2 460 624,00	18 500,93	9 213,00	20 000,00	-	
Ostródzki	135	2 659 535,00	19 700,26	10 100,00	25 000,00	2	50 000,00
Piski	55	1 189 486,00	21 627,02	11 035,00	25 324,00	-	
Szczygieński	74	1 738 624,00	23 494,92	7 800,00	25 000,00	-	
Węgorzewski	12	265 785,00	22 148,75	13 130,00	23 000,00	-	

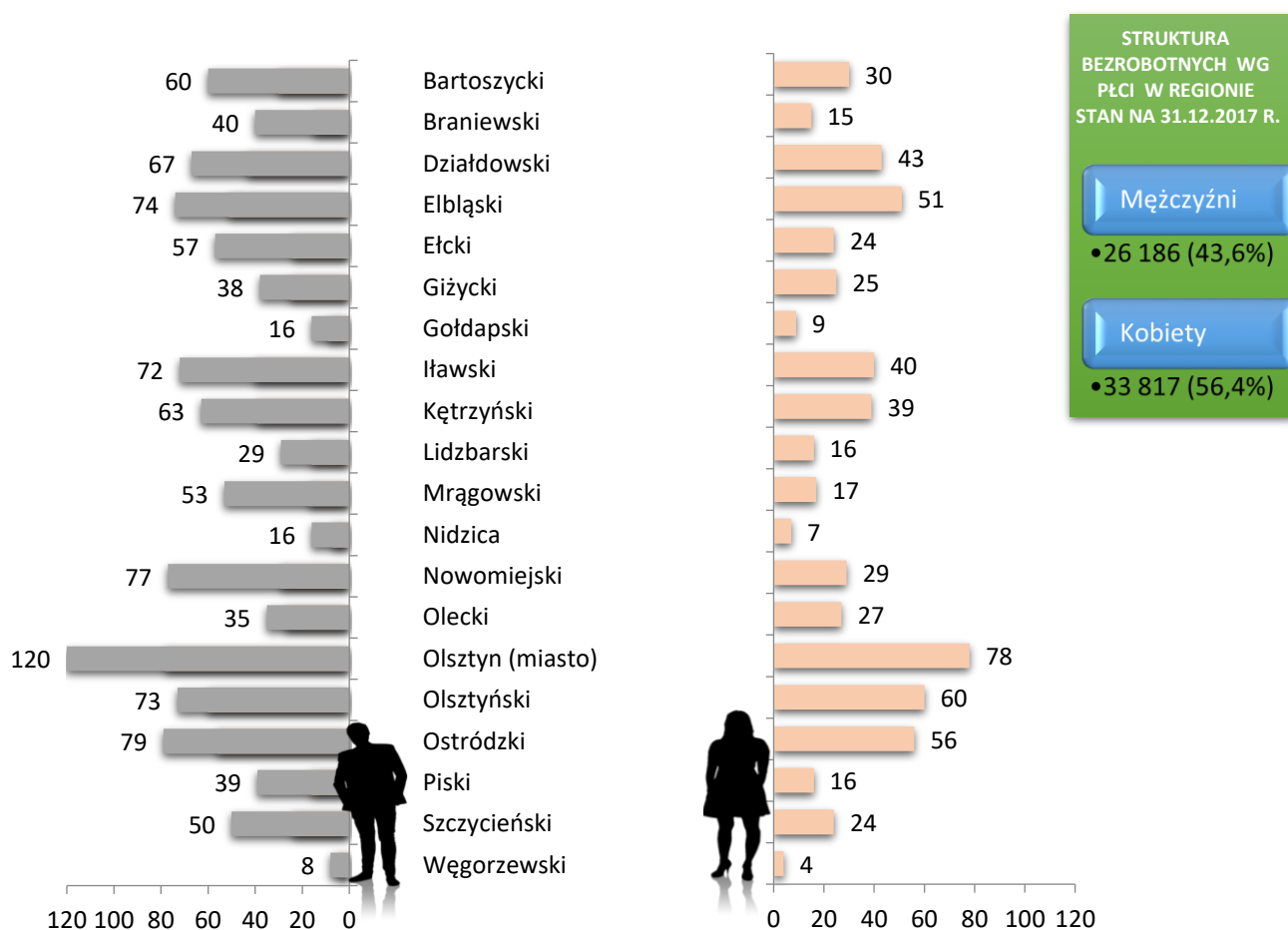
Źródło: dane powiatowych urzędów pracy, obliczenia własne

⁵ Tabela uwzględnia również dotacje przyznane w ramach PFRON Dotacją z pieniędzy PFRON na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej można otrzymać powiatowym urzędzie pracy. Aby ją uzyskać, należy być osobą niepełnosprawną, zarejestrowaną jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu. Wysokość pomocy jest uzależniona od tego, na jaki okres osoba niepełnosprawna zobowiąże się do prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej. W przypadku zobowiązania przez okres co najmniej 12 miesięcy – wysokość dotacji będzie nie wyższa niż sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia. Jej wysokość zwiększa się w przypadku zobowiązania na okres co najmniej 24 miesięcy. Dotacja wynosi wówczas od sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia. Ogółem w 2017 roku w regionie wypłacono 15 dotacji finansowanych z PFRON na łączną kwotę 529 981,51 zł Średnia dotacja wyniosła 35 332,10 zł , najniższa miała wartość 16 239,00 zł, najwyższa – 47 750,00 zł.

4. Charakterystyka bezrobotnych, którzy otrzymali jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej

W 2017 roku, w województwie warmińsko-mazurskim, ze wsparcia urzędu w otwarciu własnej działalności gospodarczej skorzystało 1 066 mężczyzn, którzy stanowili 63,6% ogółu beneficjentów tej formy aktywizacji oraz 610 kobiet (36,4%). Zaznaczyć należy, że w tym okresie wśród bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy dominowały kobiety. Według stanu na koniec 2017 r. stanowiły one 56,4% ogółu bezrobotnych.

Wykres 5. Struktura beneficjentów otrzymujących jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2017 r.

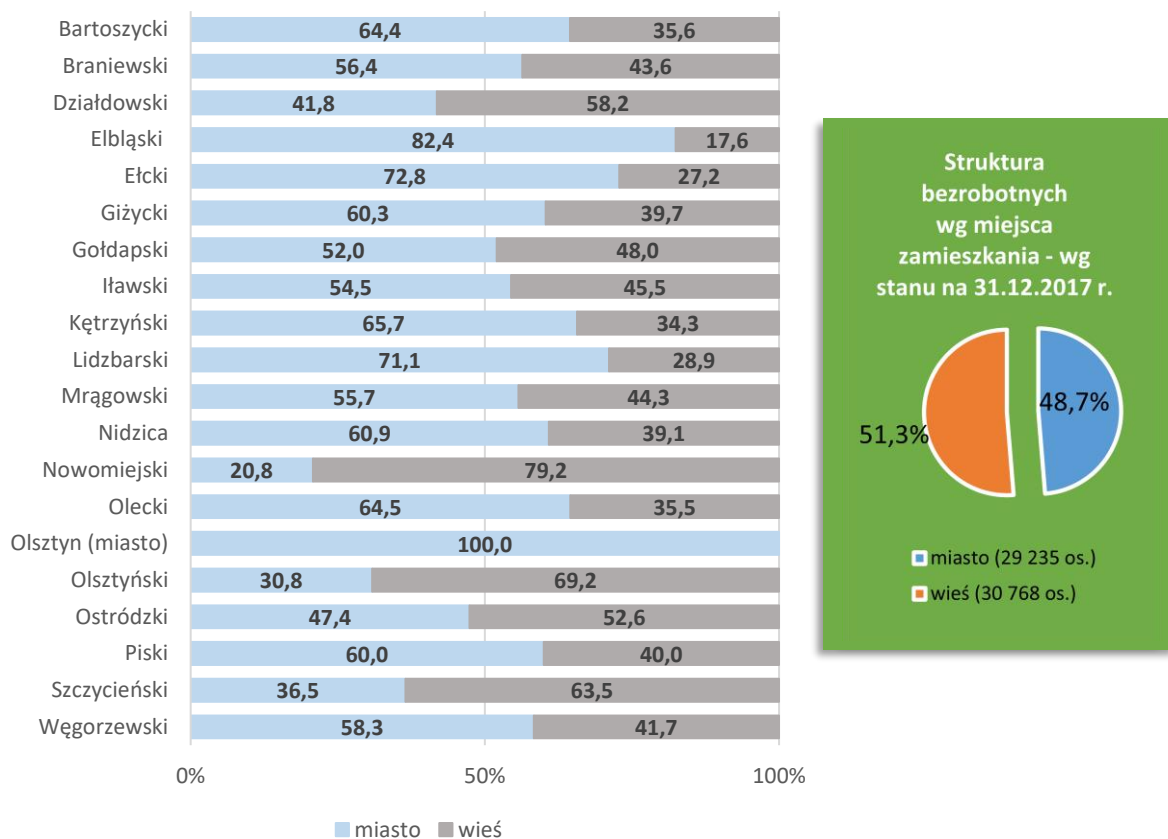

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

Biorąc pod uwagę płeć osób otrzymujących jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, struktura zbliżona do wojewódzkiej, w której przeważają mężczyźni, widoczna jest we wszystkich powiatach. Należy jednak zwrócić uwagę, że odsetek mężczyzn jest w nich zróżnicowany. W powiecie olsztyńskim mężczyźni stanowią tam 54,9%, zaś kobiety 45,1% osób rozpoczynających działalność dzięki środkom z urzędu pracy (odpowiednio 73 i 60 osób). Największa rozbieżność pomiędzy reprezentacjami obu płci widoczna jest w powiecie mrągowskim, gdzie mężczyźni stanowią 75,7% (53 osoby) wobec 24,3% (17) kobiet.

Struktura uczestników tej aktywnej formy różni się od struktury regionalnego bezrobocia, również wówczas, gdy jako kryterium analizy przyjmujemy miejsce zamieszkania. Wśród osób rozpoczynających pracę na własny rachunek dominują mieszkańcy miast, podczas gdy w strukturze bezrobotnych obserwujemy utrzymującą się od wielu lat przewagę mieszkańców terenów wiejskich.

Wykres 6. Struktura beneficjentów otrzymujących jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2017 r. wg miejsca zamieszkania

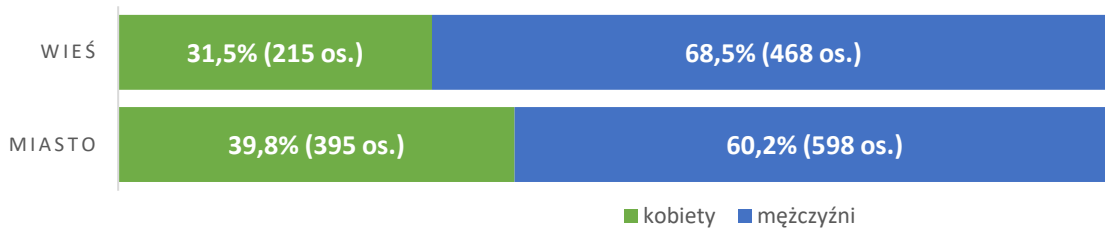
Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

W 2017 r. w regionie na prowadzenie własnej działalności zdecydowało się 993 bezrobotnych mieszkańców miast i 683 bezrobotnych zamieszkałych na wsi - odpowiednio 59,2% i 40,8% ogólnej liczby osób, które otrzymały wsparcie w postaci jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Odmiennie struktura ta przedstawia się w pięciu powiatach, gdzie wśród nowych przedsiębiorców dominują mieszkańcy wsi. Sytuacja taka miała miejsce w powiecie:

- działdowskim, gdzie odsetek bezrobotnych z terenów wiejskich w ogólnej liczbie uczestników tej aktywnej formy wynosił 58,2% (64 osoby wobec 46 mieszkańców miast);
- nowomiejskim – odpowiednio 79,2% (84 osoby na 22);
- olsztyńskim – 69,2% (92 osoby na 41);
- ostródzkim – 52,6% (71 osób na 64);
- szczycieńskim – 63,5% (47 na 27 osób).

Wykres 7. Beneficjenci otrzymujący jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2017 r. wg miejsca zamieszkania i płci

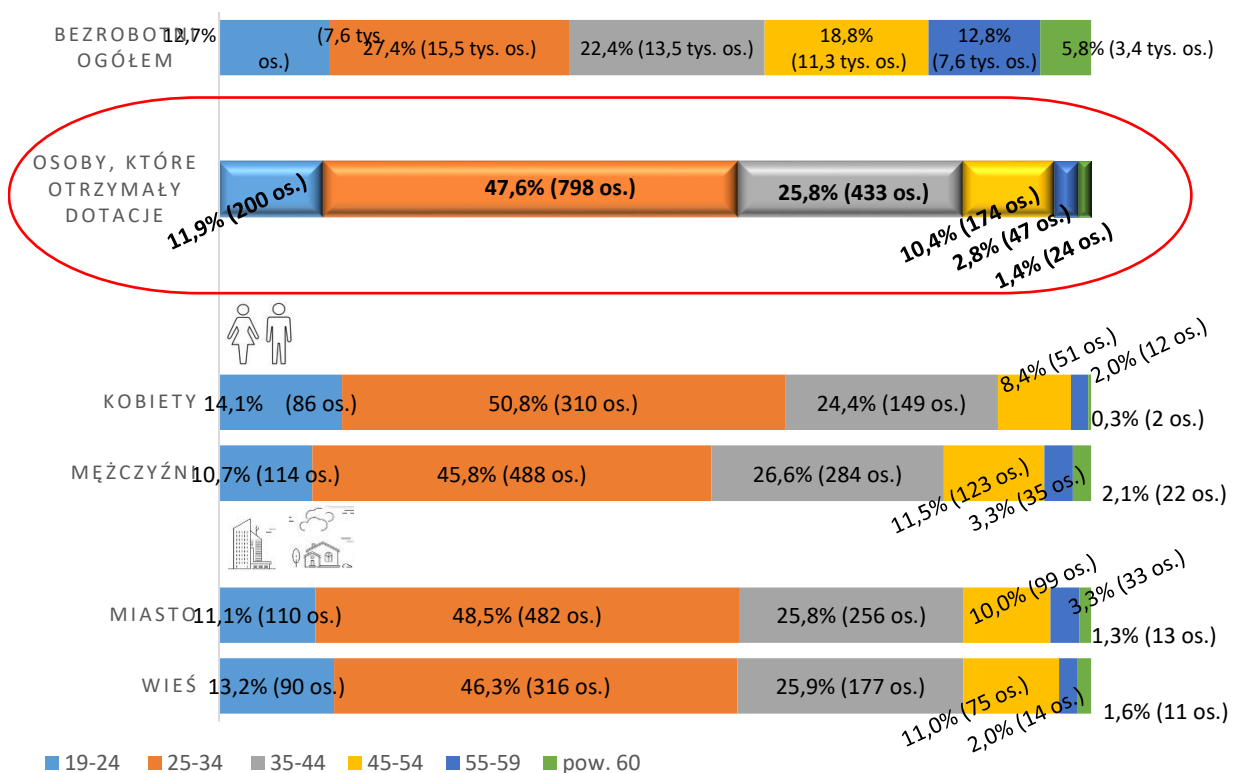

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

Biorąc pod uwagę oba kryteria - miejsce zamieszkania i płeć, widoczne jest, że miejsce zamieszkania nie determinuje drugiego z wymienionych kryteriów. Przewaga mężczyzn zaznacza się zarówno wśród mieszkańców miast jak i wsi. Różnica widoczna jest natomiast w dysproporcji w strukturze płci – w miastach mężczyźni stanowili 60,2% ogółu uczestników, o 8,3 pkt proc. mniej niż na wsi.

Od wielu lat, struktura wiekowa bezrobotnych, którzy skorzystali z dotacji, nie ulega zmianie i jest zbliżona do struktury bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w regionie. W 2017 r. najczęściej na tę formę wsparcia osób bezrobotnych decydowały się osoby młode w wieku 25-34 lata – 798 osób, tj. 47,6% ogółu beneficjentów dotacji. Drugą pod względem wielkości grupę wiekową tworzą osoby od 35 do 44 roku życia (433 osoby, tj. 25,8 ogółu). W analizowanym okresie w najmniejszym stopniu ze wsparcia finansowego urzędów pracy przy podjęciu działalności korzystały osoby powyżej 60 roku życia (24 osoby). Udział procentowy tej grupy w ogólnej liczbie beneficjentów w 2017 roku wyniósł 1,4%.

Wykres 8. Struktura wiekowa odbiorców wsparcia w postaci dotacji na założenie działalności gospodarczej w 2017 r.

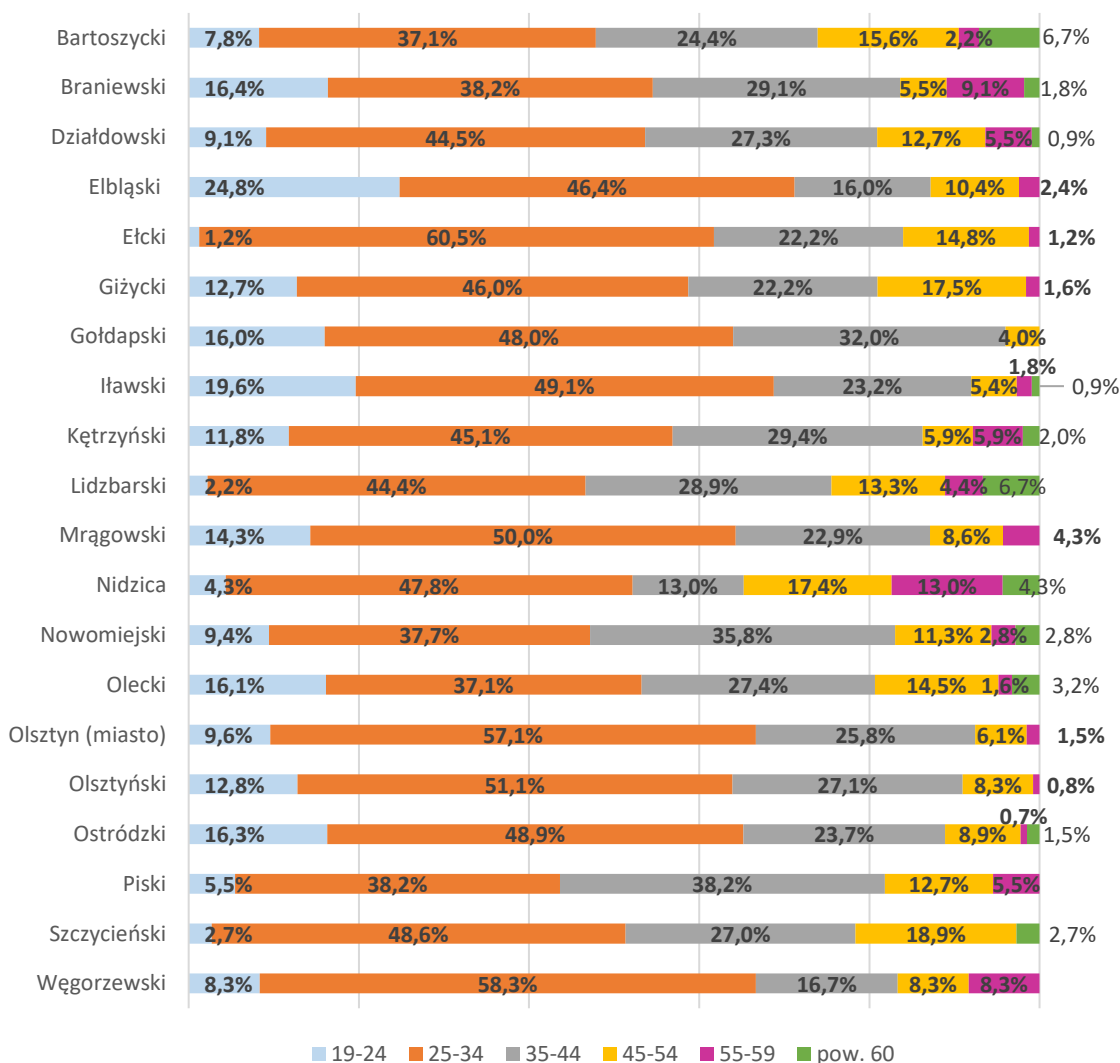
Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

Struktura wiekowa beneficjentów dotacji jest porównywalna dla obu płci. Zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn dominującą grupą wiekową były osoby młode w wieku 25-34 lata. Odsetek bezrobotnych z tego przedziału wiekowego wśród kobiet wynosił 50,8% (310 osób), u mężczyzn 45,8% (488 osób). Bezrobotni z grupy wiekowej 35-44 lata stanowili wśród kobiet – 24,4% (149 osób), mężczyzn – 26,6% (284 osoby).

Podobnie kształtuje się także struktura wiekowa odbiorców wsparcia w postaci dotacji na założenie działalności gospodarczej z uwzględnieniem kryterium miejsca zamieszkania. Blisko połowa uczestników - 48,5% mieszkających w miastach i 46,3% zamieszkałych na terenach wiejskich to osoby w wieku 25-34 lata (odpowiednio 482 i 316 osób). Jedna czwarta odbiorców wsparcia (25,8% w miastach i 25,9% na wsiach) to osoby z przedziału wiekowego od 35 do 44 roku życia.

W poszczególnych powiatach struktura wieku odbiorców wsparcia jest zróżnicowana. We wszystkich powiatach wśród uczestników wsparcia, jakim jest dofinansowanie rozpoczęcia własnej działalności, dominują osoby w wieku od 25 do 34 lat. Ich odsetek waha się od 37,1% (w powiecie oleckim i bartoszyckim) do 60,5% (powiat ełcki).

Wykres 9. Struktura wiekowa beneficjentów otrzymujących jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2017 r.

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

W większości, z wyjątkiem trzech powiatów, drugą pod względem liczebności grupę tworzą bezrobotni w wieku 35-44 lat. Ich udział procentowy jest również zróżnicowany i mieści się w przedziale od 16,7% (powiat węgorzewski) do 35,8% (powiat nowomiejski). W powiecie:

- piskim – odsetek osób w wieku 35-44 lat osiąga taką samą wartość, jak udział procentowy 25/34 – latków w ogólnej strukturze odbiorców wsparcia i kształtuje się na poziomie 38,2%;
- elbląskim – drugą grupę, biorąc pod uwagę liczbę jej członków, tworzą osoby młode 19/24 -letnie, które stanowiły blisko ¼ ogółu;
- nidzickim – liczniejszą grupę od omawianej, stanowią w tym powiecie osoby pomiędzy 45 a 54 rokiem życia (17,4% ogółu).

W strukturze wieku uczestników dotacji widoczny jest również zróżnicowany udział procentowy najmłodszych odbiorców wsparcia w poszczególnych powiatach. Największy odsetek osób z tego przedziału wiekowego dotyczy powiatu elbląskiego (24,8%). Relatywnie niewielki udział osób w wieku 19-24 lat zdiagnozowano natomiast w powiatach ełckim (1,2%), lidzbarskim (2,2%) oraz szczycieńskim (2,7%).

Nie we wszystkich powiatach na rozpoczęcie własnej działalności zdecydowały się osoby powyżej 60. roku życia (środki na ten cel nie zostały przyznane beneficjentom w tym wieku w dziewięciu powiatach m.in. w powiecie elbląskim, Olsztynie). Na terenie pozostałych odsetek uczestników dotacji, którzy ukończyli 60 lat waha się od 0,9% (w powiecie działowskim) do 6,7% w bartoszyckim.

5. Podmioty gospodarcze utworzone w wyniku przyznanych dotacji

Według analizy danych, zakres i rodzaj działalności (szczególnie usługowej) podejmowanej przez bezrobotnych dzięki środkom finansowym Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i PFRON był bardzo różnorodny.

W 2017 roku najwięcej firm w ramach dotacji powstało w sektorze *Budownictwo* – 23,7% ogółu firm utworzonych dzięki wsparciu urzędów pracy (397 firm). Dużym zainteresowaniem cieszyła się branża handlowa - *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych*. Działalność o takim profilu rozpoczęło 256 podmiotów (15,3% ogółu). Działalność profesjonalną, naukową i techniczną jako obszar swojej działalności wybrało 238 bezrobotnych (14,2%), zaś branżę przetwórstwa przemysłowego 190 osób, tj. 11,3% ogółu korzystających z dotacji.

Najrzadziej działalność nowopowstałych podmiotów wiązała się z sekcjami: *dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* (na ten rodzaj działalności zdecydowała się jedna osoba) oraz *działalność związana z obsługą rynku nieruchomości* (5 osób).

W pięciu sektorach PKD, tj. w sektorze:

- *górnictwo i wydobywanie;*
- *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz...;*
- *administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;*
- *gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące; wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;*
- *organizacje i zespoły eksterytorialne;*

nie powstała żadna firma.

Tabela 3. Struktura podmiotów gospodarczych z sektora prywatnego nowozarejestrowane w systemie REGON oraz utworzone dzięki dotacjom udzielonym przez powiatowe urzędy pracy w 2017 r.

	Podmioty z sektora prywatnego nowo zarejestrowane w systemie REGON		Podmioty utworzone dzięki dotacjom udzielonym przez powiatowe urzędy pracy	
	liczba	udział procentowy	liczba	udział procentowy
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	153	1,5	13	0,8
B. Górnictwo i wydobywanie	3	0,03		0,0
C. Przetwórstwo przemysłowe	841	8,5	190	11,3
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz...	9	0,1		0,0
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8	0,1	1	0,1
F. Budownictwo	2 322	23,4	397	23,7
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 692	17,0	256	15,3
H. Transport i gospodarka magazynowa	688	6,9	39	2,3
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	451	4,5	37	2,2
J. Informacja i komunikacja	291	2,9	42	2,5
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	277	2,8	24	1,4
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	260	2,6	5	0,3
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	829	8,4	238	14,2
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	401	4,0	74	4,4
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne				
P. Edukacja	323	3,3	53	3,2
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	522	5,3	41	2,4
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	188	1,9	42	2,5
S. Pozostała działalność usługowa i T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	667	6,7	224	13,4
U. Organizacje i zespoły eksterytorialne				
Razem	9 925	100,0	1 676	100,0

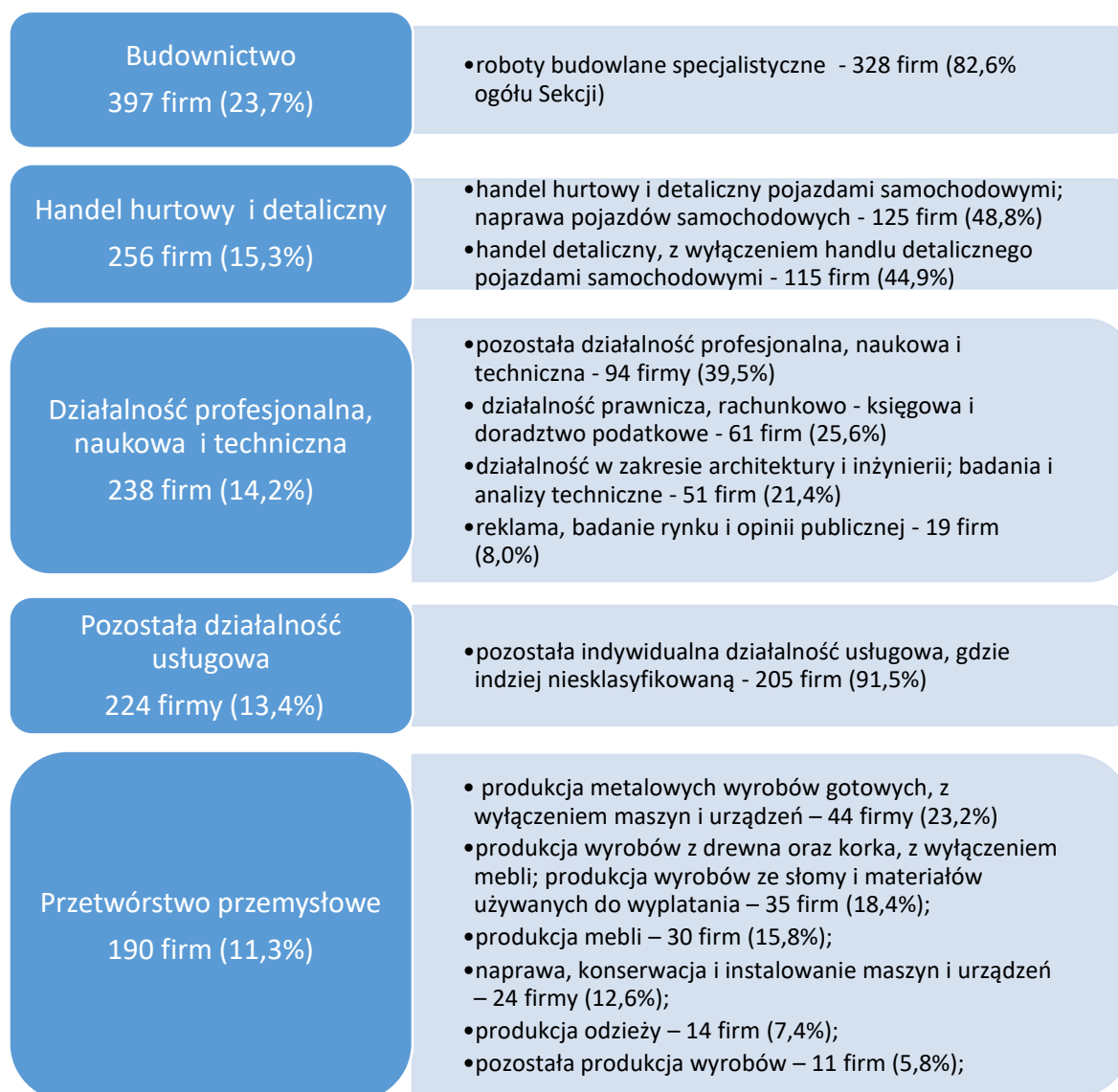
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane PUP. Obliczenia własne

W 2017 r. struktura PKD przedsiębiorstw utworzonych dzięki wsparciu urzędów pracy w województwie jest zbliżona do struktury PKD podmiotów z sektora prywatnego nowozarejestrowanych w systemie REGON. Zgodne z trendem obserwowanym w 2017 roku najwięcej nowych działalności w obu przypadkach, zakładanych było w branży budowlanej (23,7% firm z dotacją i 23,4% nowopowstałych firm wpisanych do REGON to firmy z tej sekcji).

Bezrobotni chętniej zdecydowali się na działania w obszarze:

- *przetwórstwo przemysłowe* – firmy te stanowiły 11,3% w strukturze podmiotów utworzonych dzięki dotacjom oraz 8,5% w ogóle podmiotów sektora prywatnego nowo zarejestrowanych w REGON;
- *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – 14,2% wobec 8,4%;
- *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* – 4,4% wobec 4,0%;
- *działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją* – 2,5% wobec 1,9%;
- *pozostała działalność usługowa wraz z sekcją gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby* – 13,4% wobec 6,7%.

Rysunek 2. Sekcje i poszczególne ich działy, w których powstało najwięcej firm utworzonych dzięki dotacjom

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

W grupie podmiotów gospodarczych działających w sekcji F – *Budownictwo* utworzone firmy obejmowały działy:

- Dział 43 *Roboty budowlane specjalistyczne* (328 firm) – 82,6% ogółu sekcji;
- Dział 41 - *roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków* – 58 firm (14,6%);
- Dział 42 - *roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej* – 11 (2,8%).

W Sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle sprzedaż hurtową i detaliczną*, struktura utworzonych podmiotów przedstawia się następująco:

- 125 firm działa w obszarze Działu 45 - *Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych* (48,8% ogółu firm tej sekcji);
- 115 firm prowadzi działalność związaną z Działem 47 - *Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (44,9%);
- 16 firm reprezentuje Dział 46 - *Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (6,3%);

W ramach Sekcja M *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* utworzono:

- 94 firm w Dziale 74 - *Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (39,5% ogółu tej sekcji);
- 61 firm w Dziale 69 - *Działalność prawnicza, rachunkowo - księgowo i doradztwo podatkowe* (25,6%);
- 51 firm - Dział 71 - *Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne* (21,4%);
- 19 firm - Dział 73 - *Reklama, badanie rynku i opinii publicznej* (8,0%);
- 7 firm - Dział 70 – *Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem* (2,9%);
- 5 firm - Dział 75 - *Działalność weterynaryjna* (2,1%).

Jedna firma (co stanowi 0,4% w tej sekcji) realizuje działania Działu 72 PKD - *Badania naukowe i prace rozwojowe*.

Sekcja S *Pozostała działalność usługowa* obejmuje dwa działy: *indywidualną działalność usługową, gdzie indziej niesklasyfikowaną*, która jest obszarem działania 205 firm (91,5% utworzonych w tej sekcji) oraz *naprawę komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego - działalność w tym obszarze prowadzi 19 firm* (8,5%).

Wśród firm reprezentujących sekcję C PKD, tj. *przetwórstwo przemysłowe*, najliczniej występują podmioty, których obszar działania związany był z działem:

- dział 25 - *produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń* – 44 firmy, co stanowi 23,2% ogółu sekcji C;
- dział 16 - *produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania* – 35 firm (18,4%);
- dział 31 - *produkcja mebli* – 30 firm (15,8%);
- dział 33 - *naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń* – 24 firmy (12,6%);
- dział 14 - *produkcja odzieży* – 14 firm (7,4%);
- dział 32 - *pozostała produkcja wyrobów* – 11 firm (5,8%);
- dział 13 - *produkcja wyrobów tekstylnych* – 9 firm (4,7%);
- dział 18 - *poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji* – 6 firm (3,2%);

- dział 23 - produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 5 firm (2,6%);
- dział 10 - produkcja artykułów spożywczych – 4 firmy (2,1%);
- dział 17 - produkcja papieru i wyrobów z papieru – 3 firmy (1,6%).

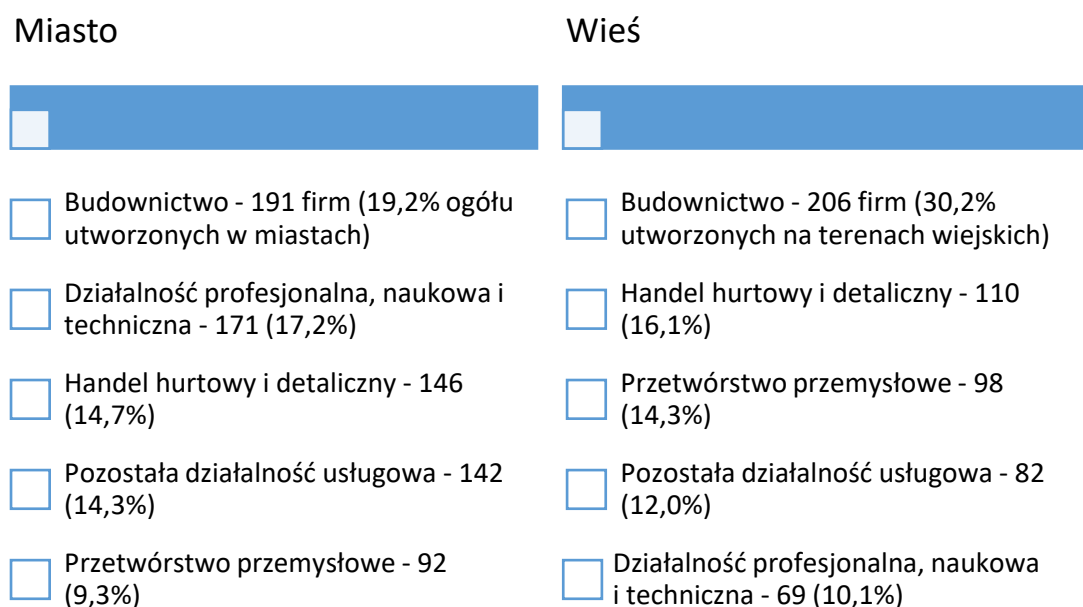
Ponadto w każdym z działów Sekcji C zajmujących się produkcją:

- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
- metali
- komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych
- pozostałego sprzętu transportowego
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli

dziła jeden podmiot gospodarczy. Łącznie tych pięć podmiotów stanowi 2,6% ogółu firm z sekcji C.

Poddając analizie strukturę branżową podmiotów utworzonych w miastach, zauważyć można jej zbieżność ze strukturą firm powstałych na terenach wiejskich. W obu przypadkach branżą dominującą było budownictwo. W 2017 r. 191 osób, które stanowiły 19,2% beneficjentów dotacji zamieszkujących miasta, rozpoczęła działalność w tej właśnie sekcji. Także 206 bezrobotnych mieszkańców wsi - 30,2%, otwierających własną działalność gospodarczą na tych terenach, najczęściej wiązała ją z sektorem budownictwa.

Rysunek 3. Podmioty gospodarcze utworzone w 2017 r. dzięki środkom z urzędów pracy według miejsca zamieszkania i profilu działalności gospodarczej

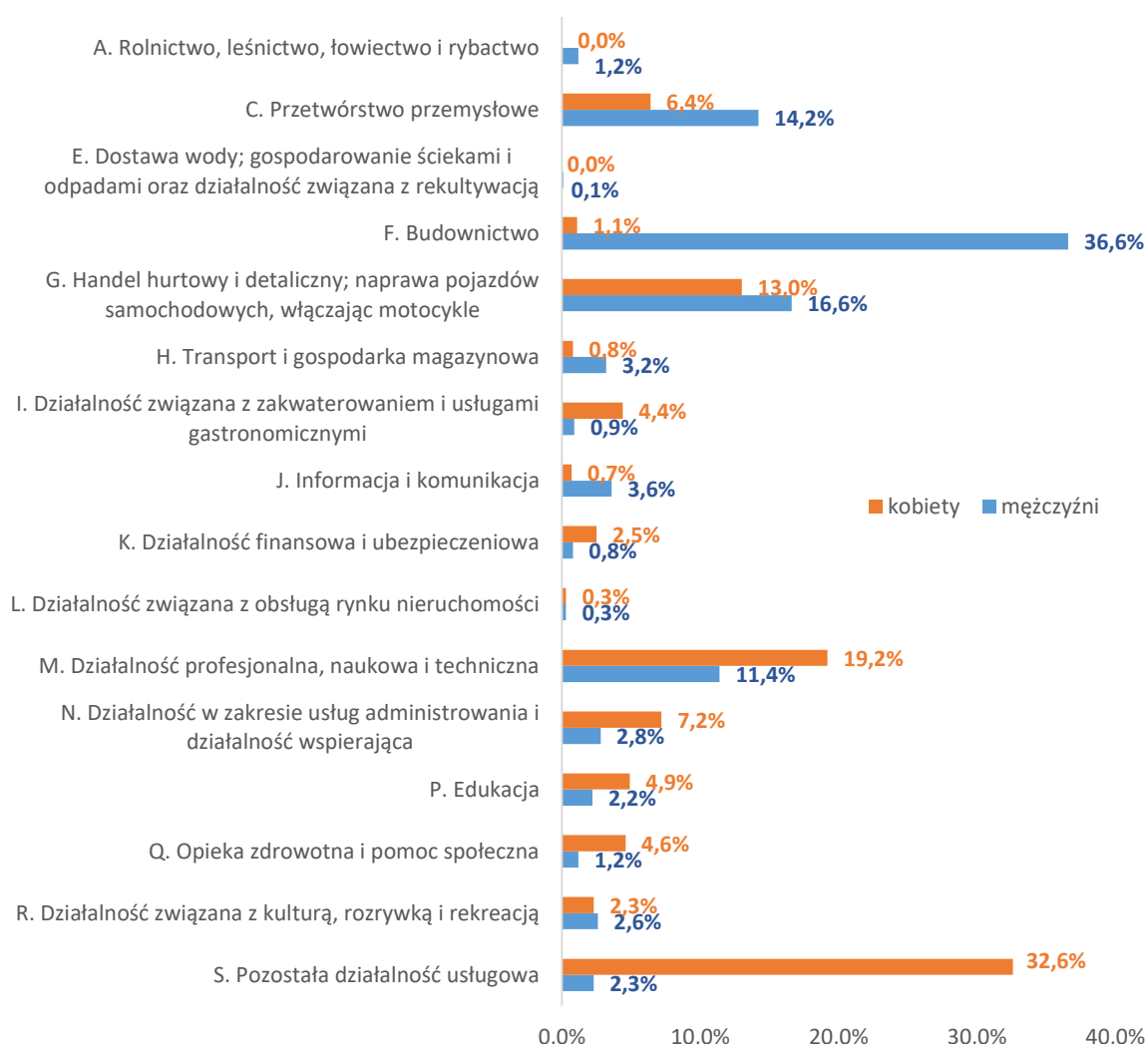
Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Podobieństwo obu struktur widoczne jest również w wyborze przez beneficjentów czterech kolejnych sekcji PKD, wyodrębnionych w oparciu o rodzaj najczęściej otwieranej działalności. Zaznaczyć jednak należy, że ich kolejność jest różna. W miastach drugą pod względem liczebności utworzonych firm była grupa podmiotów działających w sekcji *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – 17,2% (171). Dalsze miejsca zajmowały podmioty związane z handlem (146; 14,7%), usługami (142; 14,3%) oraz przetwórstwem przemysłowym (92 firmy; 9,3%). Na terenach wiejskich beneficjenci

częściej zdecydowali się na handel (16,1%, 110 firm); przetwórstwo przemysłowe (14,3%; 98 firm) i działalność usługową (12,0%, 82 firmy).

Struktura branżowa działalności jest silnie uwarunkowana płcią. W przypadku kobiet wyodrębnić można trzy dominujące branże. Uczestniczki dotacji najczęściej zakładały firmy o profilu działalności właściwym dla sekcji S *Pozostała działalność usługowa* (199 firm, stanowiących 32,6% ogółu utworzonych przez kobiety), sekcji M *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (117 firm, tj. 19,2%) oraz w sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych* (79; 13,0%). Najpopularniejszą branżą wśród mężczyzn było *budownictwo* (sekcja F) – takie firmy stanowiły 36,6% działalności rejestrowanych przez mężczyzn (390 firm), a w dalszej kolejności: *handel hurtowy i detaliczny* (16,6%; 77 firm); *przetwórstwo przemysłowe* (14,2% ; 151 firm); *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (11,4% ; 121 firm).

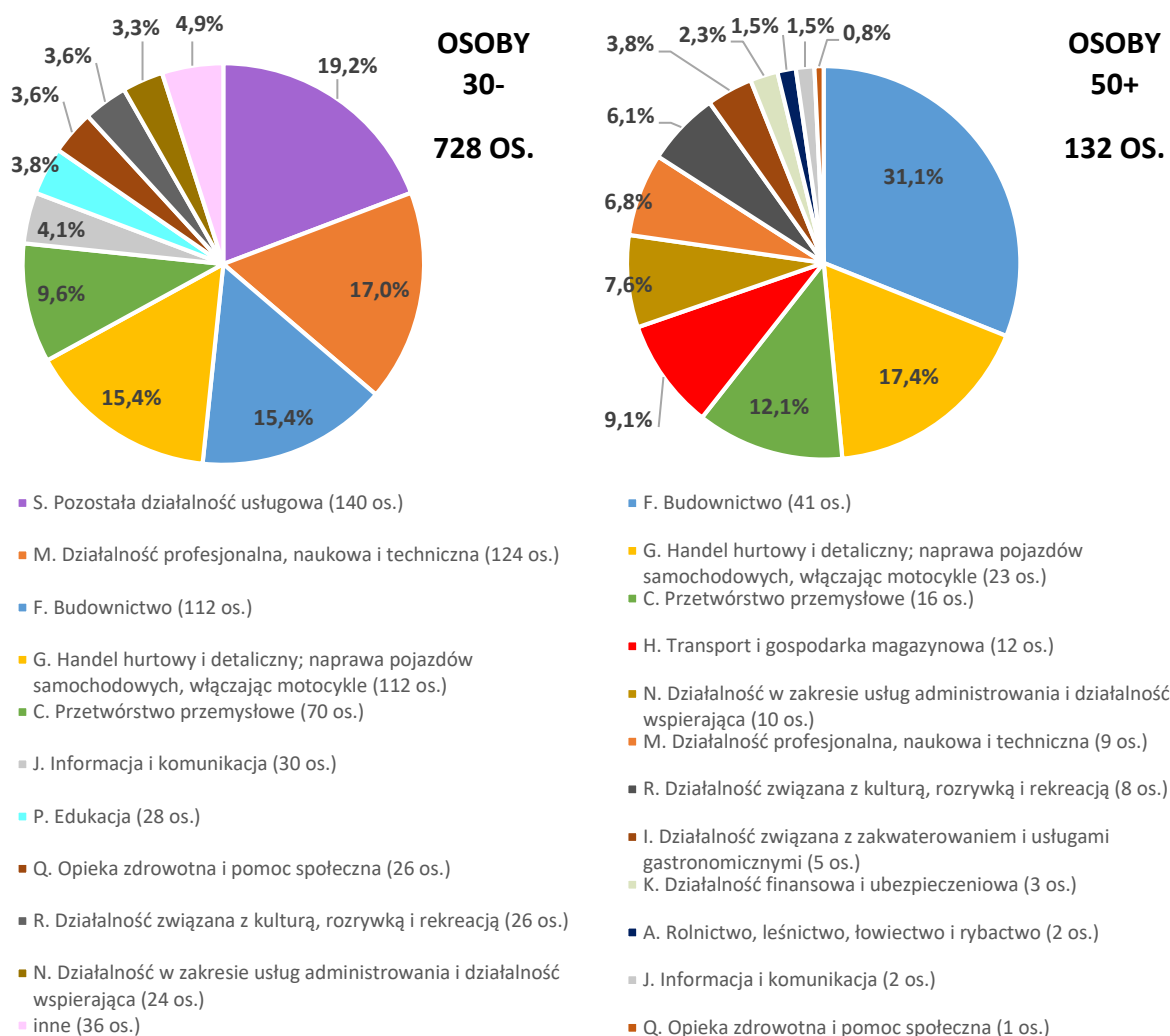
Wykres 10. Podmioty gospodarcze utworzone w 2017 r. dzięki środkom z urzędów pracy według płci beneficjentów i profilu działalności gospodarczej

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Struktura profilu działalności podmiotów gospodarczych w dużej mierze zależy również od wieku uczestników dotacji.

Wykres 11. Podmioty gospodarcze utworzone w 2017 r. dzięki środkom z urzędów pracy według profilu działalności gospodarczej i wieku

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

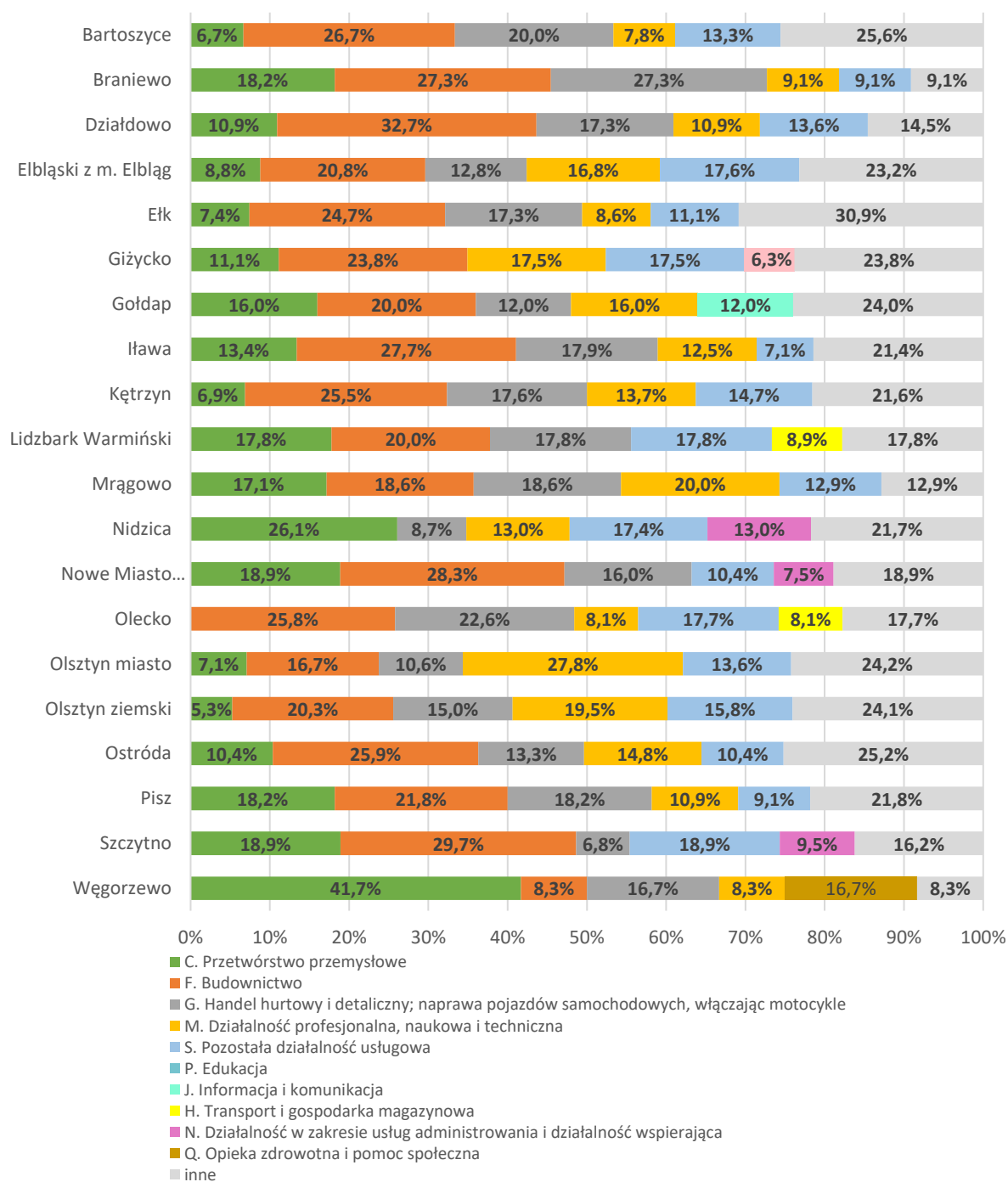
Osoby do 30. roku życia swojej szansy na rynku pracy upatrywały najczęściej w prowadzonej przez siebie *działalności usługowej*. Na ten profil działania zdecydowało się 19,2% ogółu młodych (140 osób), którzy w 2017 r. skorzystali ze wsparcia oferowanego przez urzędy pracy. Chętnie wybierano także *działalność profesjonalną, naukową i techniczną* - na ten cel przeznaczono 17,0% ogółu dotacji (124). Firmy zakładane przez bezrobotnych z tej grupy wiekowej często rozpoczynały również działalność związaną z *budownictwem* oraz *handlem hurtowym i detalicznym* (po 15,4% - po 112 dotacji).

Wśród osób powyżej 50. roku życia dominującym profilem, w którym rozpoczynano działalność było *budownictwo* (prawie 1/3 otwieranych firm). Ponad 17% beneficjentów (23 osoby) stanęło na czele firm zajmujących się *handlem hurtowym i detalicznym*, a 12,1% (16 osób) *przetwórstwem przemysłowym*. Czwarte miejsce w strukturze podmiotów pod względem wyboru sekcji działania stanowiły *firmy transportowe* (Seksja H). Ich udział procentowy wynosił w 2017 r. 9,1% (dla porównania w grupie osób młodych ich odsetek to 1,9%).

Analizując profile działalności firm zakładanych w poszczególnych powiatach zauważymy, że wśród pięciu najczęściej wybieranych przez uczestników dotacji sekcji PKD wyodrębnić możemy:

- *przetwórstwo przemysłowe;*
- *budownictwo;*
- *handel hurtowy i detaliczny;*
- *działalność profesjonalną, naukową i techniczną;*
- *pozostałą działalność usługową.*

Wykres 12. Podmioty gospodarcze utworzone w 2017 r. dzięki środkom z urzędów pracy według profilu działalności gospodarczej i powiatów

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Wymienione powyżej sekcje PKD dominują w większości powiatów, a ich odsetek w strukturze utworzonych podmiotów jest zróżnicowany. W przypadku firm działających w sekcji C *przetwórstwo przemysłowe*, ich udział procentowy mieści się w granicach od 5,3% (powiat olsztyński) do 41,7% (powiat węgorzewski). Zaznaczyć przy tym należy, że w powiecie oleckim żaden z beneficjentów dotacji nie zdecydował się na ten rodzaj działalności.

Udział procentowy firm działających w ramach sekcji F *Budownictwo*, w powiatach gdzie tego rodzaju firmy powstały (wyjątkiem jest powiat nidzicki), mieści się w przedziale 8,3% (powiat węgorzewski) do 32,7% (powiat działdowski).

Podmioty gospodarcze zajmujące się handlem stanowiły w regionie od 6,8% ogółu utworzonych firm (powiat szczycieński) do 27,3% (powiat braniewski). W powiecie giżyckim nie utworzono żadnej firmy o tym profilu.

Odsetek firm z sektora *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* w poszczególnych powiatach województwa wahał się od 7,8% (powiat bartoszycki) do 27,8% (Olsztyn). Wyjątkami na liście powiatów są powiaty lidzbarski; nowomiejski i szczycieński, na terenie których nie powstała żadna firma działająca w tej sekcji.

Podmioty o profilu działania związanym z usługami (Sekcja S) zajmują w strukturze podmiotów od 7,1% (powiat iławski) do 18,9% (powiat szczycieński). Także w przypadku tej sekcji, w dwóch powiatach środki pochodzące z urzędów pracy nie przyczyniły się do utworzenia żadnej firmy (powiat gołdapski i węgorzewski).

Poza wyodrębnionymi Sekcjami PKD w rankingu najczęściej wybieranych przez uczestników dotacji obszarów, w których prowadzona jest działalność gospodarcza na terenie ośmiu powiatów, pojawiają się nowe sekcje. Są to:

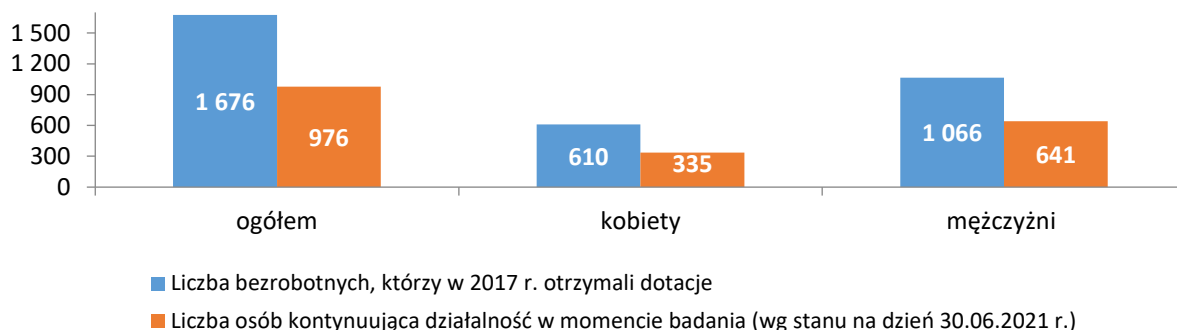
- ✓ Sekcja N. *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca*, która na terenie powiatów nidzickiego, nowomiejskiego i szczycieńskiego jest jedną z pięciu najpopularniejszych branż, w których w 2017 r. otwierały się nowe firmy dofinansowane w fazie powstawania środkami urzędów pracy (odsetek działalności o tym profilu w ogólnej strukturze firm wynosił - 13,0% w powiecie nidzickim, 7,5% w nowomiejskim i 9,5% w szczycieńskim);
- ✓ Sekcja H. *Transport i gospodarka magazynowa* – która jako profil działania swojej firmy chętnie wybierali beneficjenci z powiatów lidzbarskiego i oleckiego (odpowiednio 8,9% i 8,1% ogółu utworzonych na tym terenie firm);
- ✓ Sekcja P. *Edukacja* – dotacje na rozpoczęcie działalności w ramach tej sekcji stanowiły w powiecie giżyckim 6,3% ogółu przyznanego wsparcia, plasując się tym samym na piątym miejscu w rankingu najczęściej wybieranych branż;
- ✓ Sekcja J. *Informacja i komunikacja* – która w powiecie gołdapskim stanowiła 12,0% ogółu udzielonych dotacji;
- ✓ Sekcja Q. *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna* – stanowiąca w powiecie węgorzewskim 16,7% w strukturze nowo powstałych firm.

6. Efektywność dotacji przyznanych w 2017 roku bezrobotnym w województwie warmińsko-mazurskim

W 2017 roku, spośród 1 676 przeanalizowanych podmiotów gospodarczych, które powstały dzięki dotacjom w województwie warmińsko-mazurskim, swoją działalność na koniec czerwca 2021 roku kontynuowało 976 firm (58,2% utworzonych podmiotów), natomiast 325 firm (19,4% ogółu) zostało zawieszonych.

Wśród osób, które w czwartym roku od uzyskania dotacji nadal prowadziły swój biznes przeważają mężczyźni – 641 osób, tj. 65,7%. Stanowią oni 60,1% ogółu mężczyzn, którym w 2017 roku przyznano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. Z 610 kobiet, które w analizowanym okresie rozpoczęły pracę na własny rachunek, 335 (54,9%) w czerwcu 2021 r. nadal ją prowadziło.

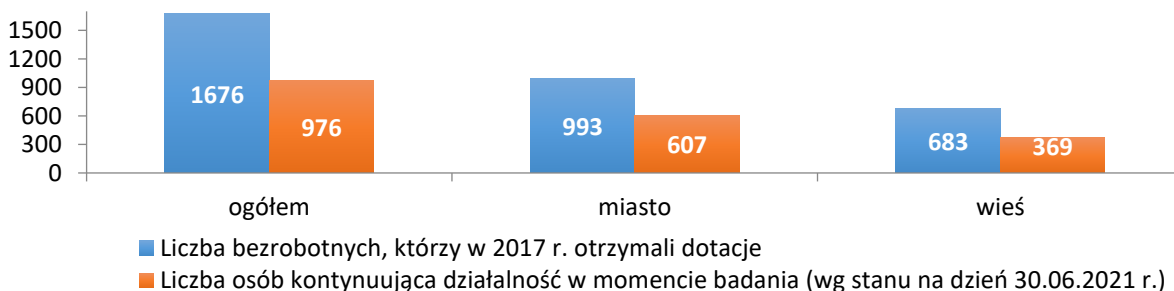
Wykres 13. Efektywność dotacji wg płci beneficjentów programu

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Procentowy udział mieszkańców wsi, którzy w chwili badania nadal prowadzili działalność gospodarczą rozpoczętą dzięki dotacjom z urzędu pracy przyznanym w 2017 roku, wynosił 54,0% (369 osób). Dla osób pochodzących z terenów miejskich wskaźnik był wyższy o 7,1 pkt proc. i kształtował się na poziomie 61,1% (607 osób).

Wykres 14. Efektywność dotacji wg miejsca zamieszkania beneficjentów programu

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Przy badaniu efektywności dotacji udzielonych w 2017 roku, biorąc pod uwagę strukturę wiekową bezrobotnych, stwierdzamy, że najwyższy wskaźnik efektywności, osiągnęły osoby w wieku 45-54 lata. Odsetek osób kontynuujących działalność wynosi w tej grupie 65,5% (114 osób ze 174, które otrzymały dotacje). Dużą skuteczność w prowadzeniu własnych przedsiębiorstw wykazały także osoby z przedziału wiekowego 35-44 lata (63,5%, tj. 275 osób kontynuujących działalność) oraz beneficjenci w wieku 25-34 lata (58,0%, tj. 463 osoby).

Najniższe wskaźniki efektywności dotyczyły osób ze skrajnych grup wiekowych, chociaż także w ich przypadku skuteczność udzielonego wsparcia wynosiła ponad 41%. 10 osób na 24 osoby powyżej 60. roku życia, które w 2017 roku otrzymały dotację, kontynuowało swoją działalność w czerwcu 2021 r. Beneficjenci z przedziału wiekowego 18-24 lata osiągnęli wskaźnik efektywności na poziomie 45,5% (firmy nadal prowadzi 91 osób spośród 200, które je otworzyło).

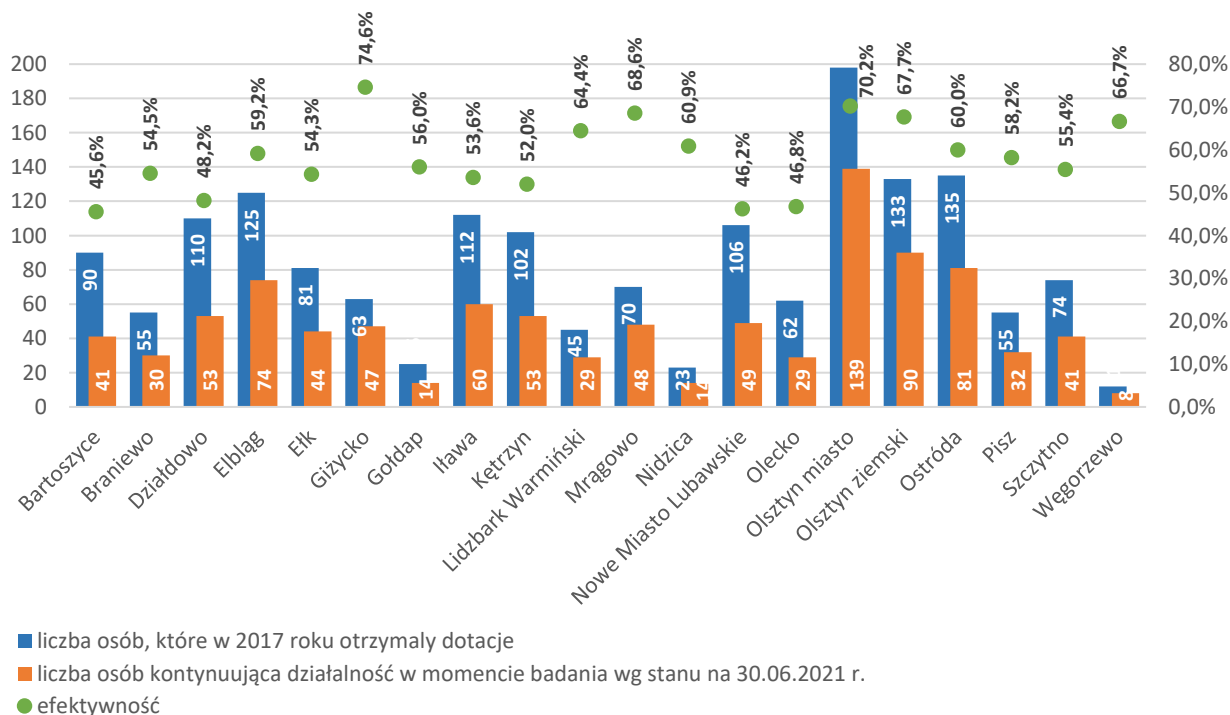
Tabela 4. Efektywność dotacji według wieku, płci i miejsca zamieszkania beneficjentów programu.

Wyszczególnienie	Ogółem	z tego w wieku:					
		18-24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55-59 lat	pow.60 lat
Liczba osób kontynuujących działalność, z tego:	976	91	463	275	114	23	10
wsk. efektywności ogółem	58,2%	45,5%	58,0%	63,5%	65,5%	48,9%	41,7%
kobiety	335	43	166	86	32	6	2
wsk. efektywności dla kobiet	54,9%	50,0%	53,5%	57,7%	62,7%	50,0%	100,0%
mężczyźni	641	48	297	189	82	17	8
wsk. efektywności dla mężczyzn	60,1%	42,1%	60,9%	66,5%	66,7%	48,6%	36,4%
miasto	607	57	303	164	63	15	5
wsk. efektywności dla mieszkańców miast	61,1%	51,8%	62,9%	64,1%	63,6%	45,5%	38,5%
wieś	369	34	160	111	51	8	5
wsk. efektywności dla mieszkańców wsi	54,0%	37,8%	50,6%	62,7%	68,0%	57,1%	45,5%

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Efektywność dotacji w powiatach waha się w przedziale od 45,6% (powiat bartoszycki) do 74,6% (giżycki).

Wykres 15. Liczba podmiotów kontynuujących działalność w okresie czterech lat od utworzenia według powiatowych urzędów pracy

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Efektywność dotacji udzielonych w 2017 r., powyżej średniej wojewódzkiej osiągnęło dziewięć powiatowych urzędów pracy. W powiecie piskim wskaźnik ukształtował się na poziomie wskaźnika regionalnego, a w dziesięciu powiatach regionu jego wartość była niższa.

Analizując efektywność dotacji z 2017 roku, w podziale na sekcje PKD, w których podmioty prowadzą swoją działalność, 100% efektywność osiągnęły firmy zajmujące się działalnością związaną z *obsługą rynku nieruchomości oraz dostawą wody; gospodarowaniem ściekami i odpadami*. Należy jednak pamiętać, że na ten rodzaj działalności decydowały się pojedyncze osoby.

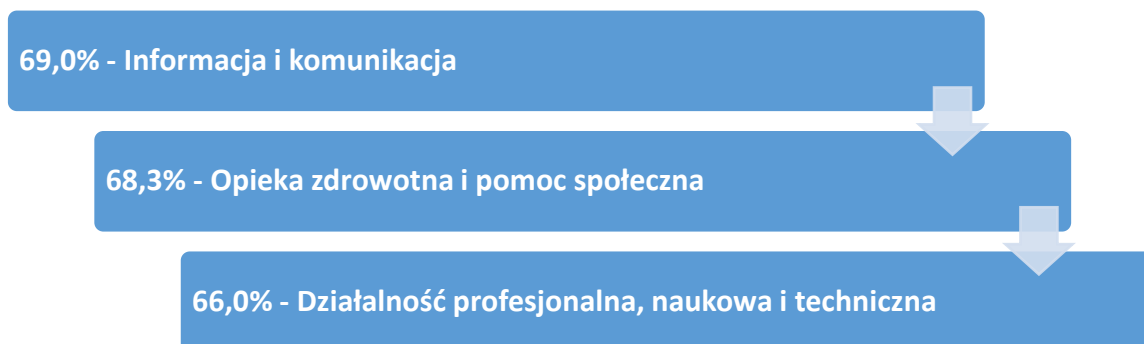
Tabela 5. Efektywność dotacji z 2017 r. według płci i miejsca zamieszkania uczestników programu (stan na 30.06.2021 r.)*

	ogółem			w tym:					
	Udzielone dotacje	Kontynuacja działalności	Wsk. efektywności	kobiety			zamieszkali w miastach		
				Udzielone dotacje	Kontynuacja działalności	Wsk. efektywności	Udzielone dotacje	Kontynuacja działalności	Wsk. efektywności
Ogółem	1 676	976	58,2%	610	335	54,9%	993	607	61,1%
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13	5	38,5%	0	0	x	4	1	25,0%
C. Przetwórstwo przemysłowe	190	91	47,9%	39	15	38,5%	92	47	51,1%
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami ...	1	1	100,0%	0	0			0	
F. Budownictwo	397	257	64,7%	7	4	57,1%	191	124	64,9%
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	256	127	49,6%	79	34	43,0%	146	78	53,4%
H. Transport i gospodarka magazynowa	39	22	56,4%	5	4	80,0%	29	19	65,5%
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	37	18	48,6%	27	12	44,4%	24	12	50,0%
J. Informacja i komunikacja	42	29	69,0%	4	3	75,0%	33	23	69,7%
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	24	13	54,2%	15	8	53,3%	20	12	60,0%
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5	5	100,0%	2	2	100,0 %	3	3	100,0 %
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	238	157	66,0%	117	68	58,1%	171	117	68,4%
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	74	39	52,7%	44	19	43,2%	47	27	57,4%
P. Edukacja	53	32	60,4%	30	19	63,3%	37	22	59,5%
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	41	28	68,3%	28	19	67,9%	30	22	73,3%
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	42	20	47,6%	14	7	50,0%	24	11	45,8%
S. Pozostała działalność usługowa	224	132	58,9%	199	121	60,8%	142	89	62,7%

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Spośród podmiotów, na utworzenie których przyznane zostały dotacje, wysoki – 69,0% wskaźnik efektywności odnotowano dla sekcji *Informacja i komunikacja* oraz działalności związanej opieką zdrowotną i pomocą społeczną (68,3%), a także z *działalnością profesjonalną, naukową i techniczną* (66,0%).

Rysunek 4. Efektywność zatrudnieniowa firm założonych w ramach dotacji w 2017 roku, według sekcji PKD

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Najmniej firm, utworzonych w ramach dotacji w 2017 roku i utrzymujących się nadal na rynku, odnotowujemy wśród działalności związanej z:

- *rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem* (38,5%);
- *kulturą, rozrywką i rekreacją* (47,6%);
- *przetwórstwem przemysłowym* (47,9%).

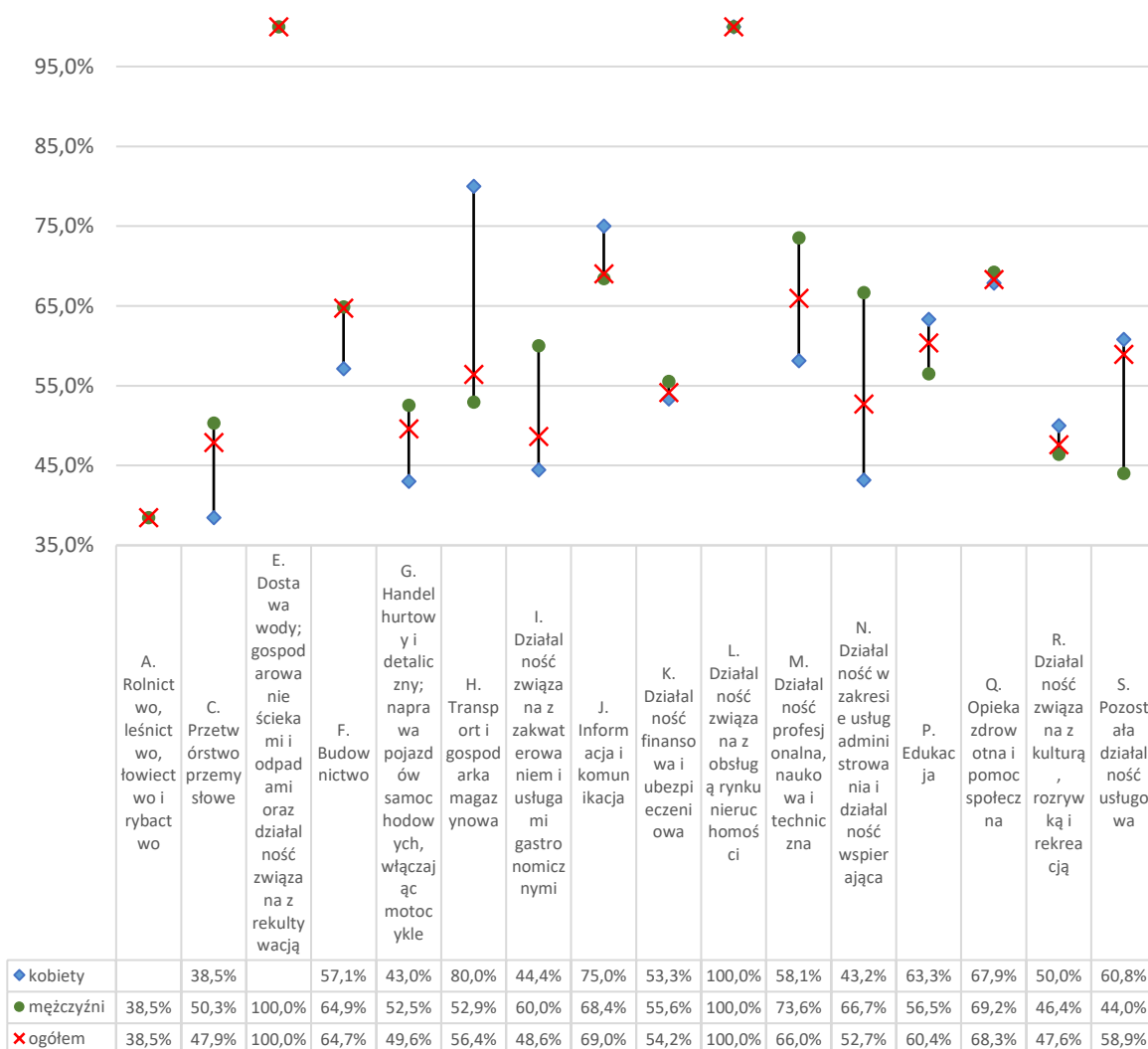
Mężczyźni osiągnęli wyższy wskaźnik efektywności w działalności w większości obszarów PKD. Wyjątkiem są sekcje: S - *pozostała działalność usługowa* i P – *edukacja*, w których to firmy założone przez kobiety dłużej utrzymały się na rynku. Według stanu na 30.06.2021 r. w regionie nadal funkcjonowało 121 spośród 199 podmiotów gospodarczych utworzonych w 2017 r. przez kobiety w sekcji S i odpowiednio 19 z 30 w sekcji P.

Pozostałe obszary, w których kobiety uzyskały wyższą efektywność w odniesieniu do firm prowadzonych przez mężczyzn to:

- Sekcja R – *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją* – 50,0% (wobec 46,4%);
- Sekcja J – *Informacja i komunikacja* – 75,0% (wobec 68,4%);
- Sekcja H – *Transport i gospodarka magazynowa* – 80,0% (52,9%).

Zaznaczyć jednak należy fakt, iż w sekcjach tych firmy prowadzone przez kobiety stanowiły mniejszość, a dominowali w nich mężczyźni. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku Sekcji F – *budownictwo*, w której działalność w 2017 r. rozpoczęło 7 kobiet (na 397 osób), a cztery kontynuują ją w dniu badania efektywności.

Wykres 16. Efektywność dotacji z 2017 r. według płci uczestników programu (stan na 30.06.2021 r.)*

*efektywność liczona jako udział procentowy osób kontynuujących działalność do ogółu osób, które rozpoczęły działalność w danej sekcji. Ta sama metodologia zastosowana została w przypadku wskaźnika efektywności kobiet i mężczyzn

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

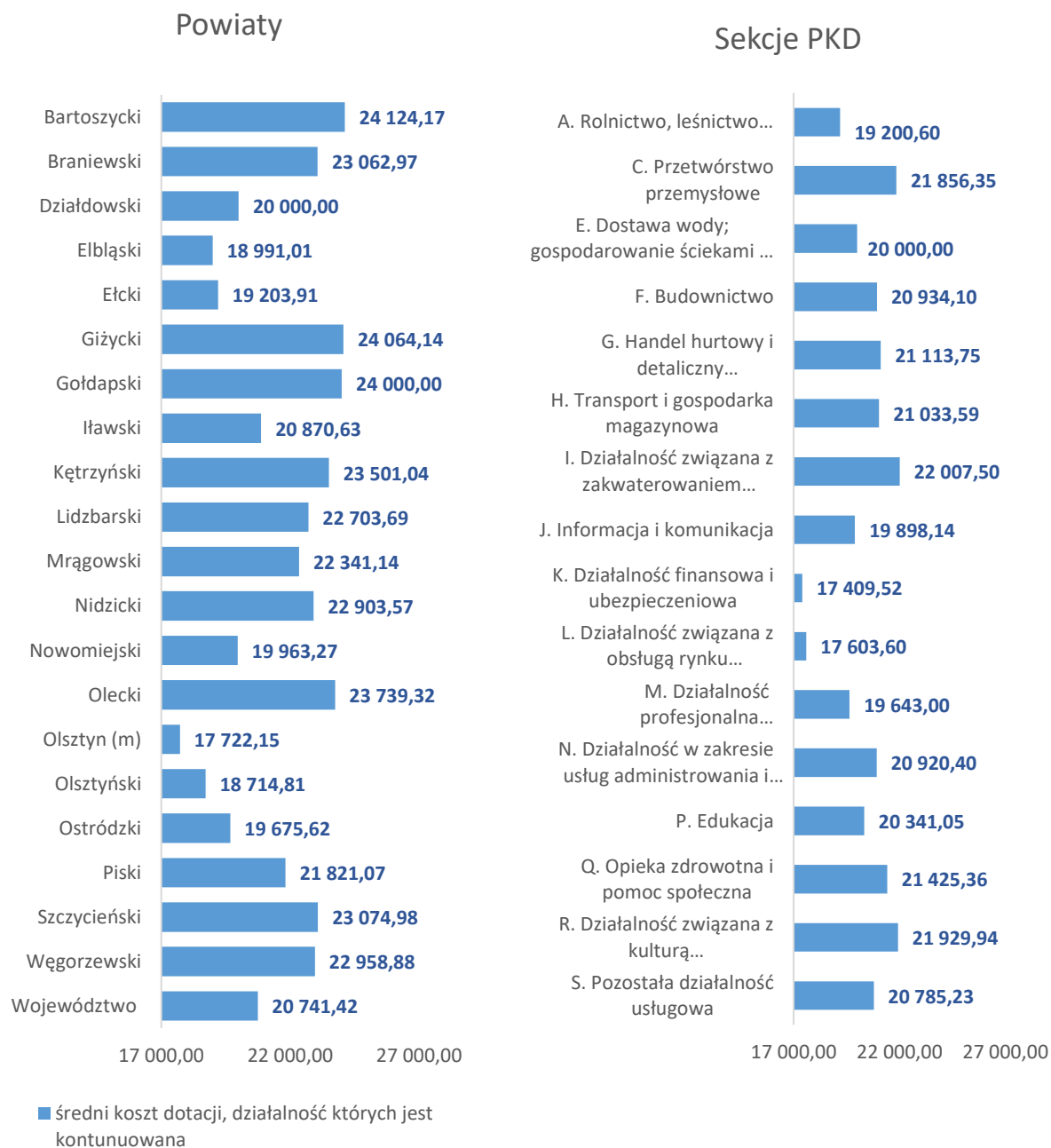
Analiza danych wskazuje, że miejsce zamieszkania bezrobotnego determinuje efektywność udzielonego wsparcia w większości sekcji. Wyjątkiem są

- ✓ Sekcja A – *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*, w której efektywność firm, na utworzenie której dotacje otrzymały osoby zamieszkałe na wsi wynosi 44,4% (wskaźnik efektywności dla uczestników wsparcia z miast wynosi 25,0%);
- ✓ Sekcja P – *Edukacja* – 62,5% (wobec 59,5%);
- ✓ Sekcja R – *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją* – 50,0% (wobec 45,8%).

Na tym samym poziomie w obu przypadkach ukształtował się wskaźnik efektywności dla sekcji L – *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości* (100,0%), a na zbliżonym przekraczającym 64% dla sekcji F – *Budownictwo* (64,6% na terenach wiejskich i 64,9% w miastach).

Średni koszt ponownego zatrudnienia w ramach dotacji udzielonych przez powiatowe urzędy pracy w 2017 roku w województwie warmińsko-mazurskim, rozpatrywany w czwartym roku od ich otrzymania, wynosił 20 741,42 zł. Koszt ponownego zatrudnienia poniżej średniej wojewódzkiej wystąpił w siedmiu powiatach: Olsztynie (miasto na prawach powiatu) 17 722,15 zł; powiecie olsztyńskim (18 714,81 zł); elbląskim (18 991,01 zł); ełckim (19 203,91 zł); ostródzkim (19 675,62 zł); nowomiejskim (19 963,27 zł) i działdowskim (20 000,00 zł).

Wykres 17. Średni koszt dotacji udzielonych w 2017 r. na prowadzenie firm, działalność których jest kontynuowana według stanu na 30.06.2021 r. w poszczególnych powiatach oraz według rodzaju działalności (w złotych)

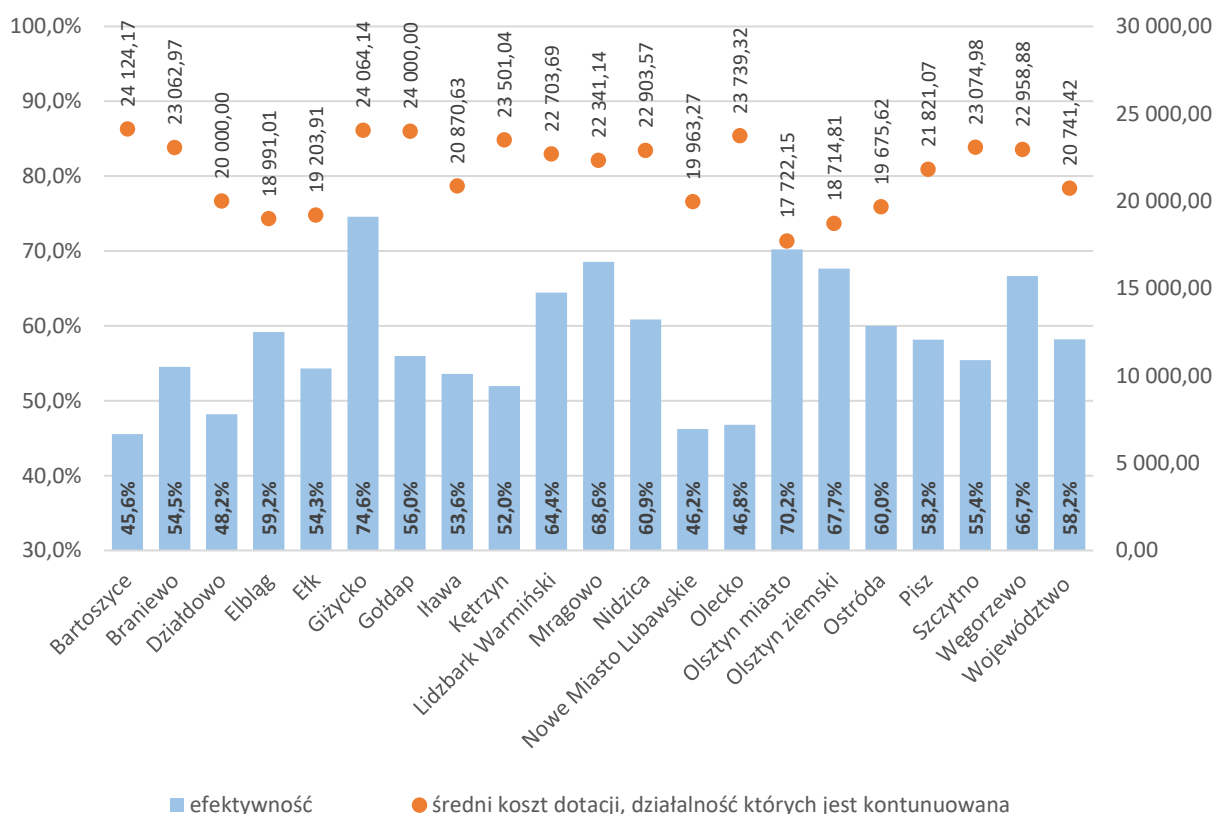
Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Najniższy koszt ponownego zatrudnienia, mając na uwadze średnią wysokość dotacji udzielonych na rozpoczęcie działalności firm która jest kontynuowana w dniu 30.06.2021 r., charakteryzuje podmioty gospodarcze działające w obszarze *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (17 409,52 zł) oraz *działalność związana z obsługą rynku nieruchomości* (17 603,60 zł). Najwyższy koszt ponownego zatrudnienia wygenerowała zaś *działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* (22 007,50 zł).

Biorąc pod uwagę oba wskaźniki informujące o efektywności dotacji udzielonych w 2017 r. wysoką efektywność zatrudnieniową oraz stosunkowo niski koszt ponownego zatrudnienia odnotowano w Olsztynie (70,2%, koszt ponownego zatrudnienia 17 722,15 zł) i powiecie olsztyńskim (67,7%, przy koszcie ponownego zatrudnienia 18 714,81 zł). Blisko 75% efektywność zatrudnienia, przy efektywności kosztowej 24 064,14 zł, uzyskano w powiecie giżyckim.

Niska efektywność zatrudnieniowa, generująca jednocześnie wysoki koszt ponownego zatrudnienia, charakteryzuje dotacje udzielone w 2017 roku przez Powiatowe Urzędy Pracy w Bartoszychach (odpowiednio 45,6% i 24 124,17 zł) i Olecku (46,8% i 23 739,32 zł).

Wykres 18. Efektywność zatrudnieniowa i średni koszt dotacji udzielonych na prowadzenie firm, działalność których jest kontynuowana według stanu na 30.06.2021 r.

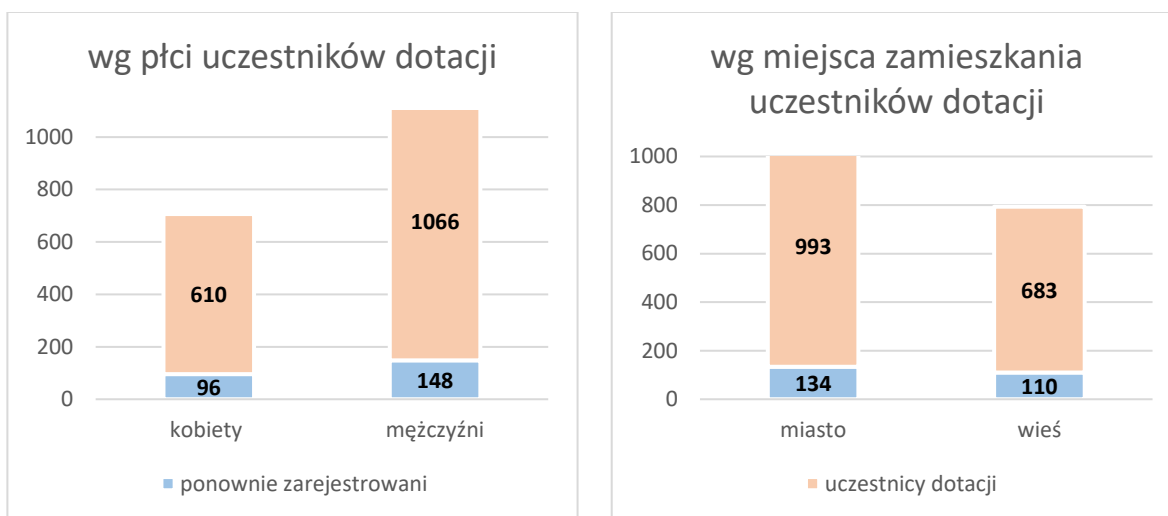

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

7. Ponowna rejestracja w ewidencji powiatowych urzędów pracy osób, które w 2017 roku skorzystały z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej

W województwie warmińsko-mazurskim z 1 676 bezrobotnych, którzy w 2017 roku skorzystali z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, 85,4% (1 432 osoby) w okresie czterech lat od ich otrzymania nie powróciło do rejestrów urzędów pracy. Status bezrobotnego przyznano ponownie 244 osobom, tj. 14,6% uczestników programu z 2017 r.

Wykres 19. Struktura rejestrujących się w ewidencji urzędów pracy po zakończeniu prowadzenia działalności gospodarczej na prowadzenie której przyznana została dotacja według płci i miejsca zamieszkania uczestników dotacji

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Blisko 61% osób ponownie rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy, w okresie czterech lat po otrzymaniu dotacji, stanowili mężczyźni (148 mężczyzn wobec 96 kobiet). Z ogólnej liczby 1 066 mężczyzn korzystających w 2017 r. z dotacji, do rejestru bezrobotnych powróciło 13,9% (148 mężczyzn). W przypadku kobiet wskaźnik ten był wyższy i ukształtował się na poziomie 15,7% (96 osób na 610).

Z 683 bezrobotnych mieszkańców wsi korzystających w 2017 r. z dotacji, ponownie zarejestrowało się 110 osób (16,1%). W miastach wskaźnik ten był niższy i wynosił 13,5% (134 zarejestrowane osoby na 993 uczestników tej formy). Ogółem wśród ponownych rejestracji odsetek osób zamieszkujących miasta wynosił 54,9%.

W grupie tej osoby do 30. roku życia (83 osoby w tym przedziale wiekowym) stanowiły 34,0%, zaś osoby w wieku 50 lat i więcej (26 osób) – 10,7%.

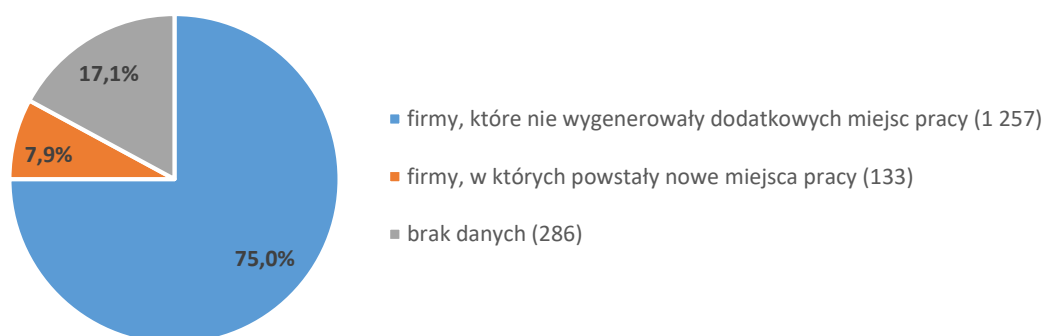
Biorąc pod uwagę obszar działania firmy, odsetek liczby ponownych rejestracji w odniesieniu do ogółu osób, które dzięki dotacjom rozpoczęły w tej branży działalność, wahał się w granicach od 6,7% (16 osób w sekcji M *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna*) do 30,8% (13 osób w sekcji A *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*). Do urzędów pracy nie zgłosiły się ponownie osoby, których działalność gospodarcza związana była z sekcjami E (dostawa wody ...) i L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości).

W strukturze osób ponownie rejestrujących się w urzędach pracy, biorąc pod uwagę kryterium rodzaju prowadzonej działalności, największy odsetek stanowiły osoby prowadzące działalność handlową 23,8 % (51 osób), budowlaną 19,7% (48 osób) i związaną z przetwórstwem przemysłowym (16,0%, tj. 39 osób).

8. Nowe miejsca pracy w powstałych podmiotach

Istotnym czynnikiem wyróżniającym dotacje, na tle pozostałych programów rynku pracy, jest szansa na tworzenie nowych miejsc pracy - działalność gospodarcza może prowadzić bowiem do powstania miejsc pracy dla kolejnych osób. Według danych powiatowych urzędów pracy, wśród firm utworzonych dzięki dotacjom w 2017 r., 133 zatrudniły dodatkowe osoby. Z dostępnych danych wynika, że podmioty te wygenerowały dodatkowo ponad 125 nowych miejsc pracy. Liczba ta w rzeczywistości jest wyższa, gdyż nie we wszystkich przypadkach udało się pozyskać bardziej szczegółowe informacje.

Wykres 20. Nowe miejsca pracy utworzone w firmach, które nadal prowadzą działalność gospodarczą utworzoną w ramach dotacji w 2017 roku

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Najwięcej miejsc pracy wygenerowały podmioty działające w obszarach: *budownictwo* (50 firm, stanowiące 37,6% ogółu podmiotów, w których pojawiły się wakaty); *handel hurtowy detaliczny* (odpowiednio 20 i 15,0%); *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (13 i 9,8%) oraz *przetwórstwo przemysłowe* (11 i 8,3%).

Pracodawcami częściej stawali się mężczyźni – ponad 62% firm, w których tworzono nowe miejsca pracy prowadzone były przez mężczyzn. Na zatrudnienie pracowników zdecydowało się 88 mężczyzn i 45 kobiet, w 2017 r. rozpoczynających działalność gospodarczą dzięki otrzymanym dotacjom.

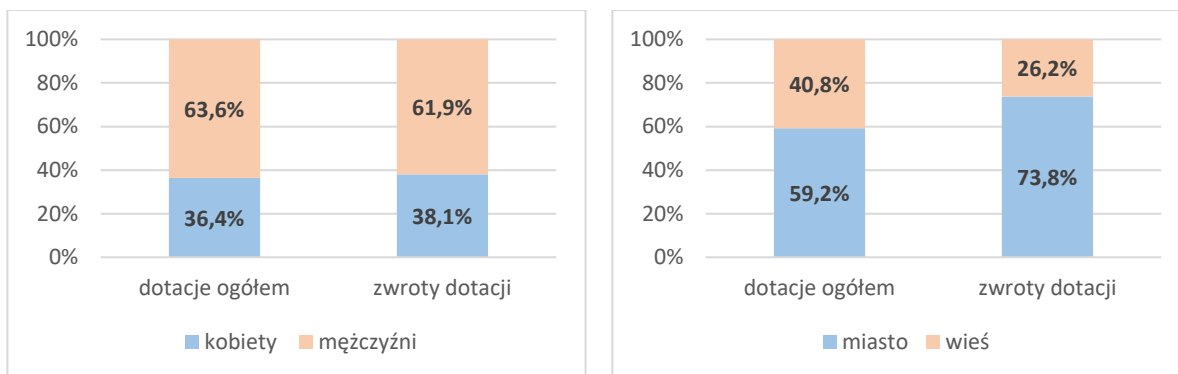
Nowe miejsca pracy powstawały częściej w podmiotach utworzonych przez beneficjentów mieszkających w miastach. Firmy, których byli oni właścicielami stanowiły 54,9% ogółu firm zatrudniających dodatkowe osoby (73 na 133 podmioty). Firmy należące do beneficjentów zamieszkujących tereny wiejskie stanowiły 45,1%.

Wśród uczestników dotacji z 2017 r. tworzących miejsca pracy, blisko 44% (58 osób) to osoby młode do 30. roku życia. Osoby w wieku powyżej 50 lat (11 osób) stanowiły 8,3% właścicieli firm zatrudniających nowe osoby.

9. Zwrot dotacji przyznanych bezrobotnym w 2017 roku na podjęcie działalności gospodarczej

W województwie warmińsko-mazurskim spośród 1 676 bezrobotnych, którym przyznano w 2017 roku środki finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, obowiązek zwrotu uzyskanej pomocy (w całości lub niewykorzystanej części) dotyczył 42 osób - 2,5% ogółu przyznanych dotacji.

Wykres 21. Struktura bezrobotnych, którzy zobowiązani byli do zwrotu otrzymanych w 2017 roku środków finansowych na otwarcie działalności gospodarczej

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne.

Wśród osób zobowiązanych do zwrotu środków przeważali mężczyźni – 61,9% bezrobotnych (26 osób). Kobiety w populacji tej stanowiły 38,1% (16 osób).

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, można zauważyć, że wśród tych, którzy musieli oddać otrzymane środki finansowe 73,8% stanowią mieszkańcy miast (31 osób).

Ponad 52% zwrotów dotacji przyznanych bezrobotnym w 2017 roku na podjęcie działalności gospodarczej dotyczy osób poniżej 30. roku życia. W analizowanym czasie do zwrotu części lub całości otrzymanej kwoty zobowiązane były 22 osoby w tym przedziale wiekowym. W odniesieniu do osób 50-letnich i starszych wartości te wynosiły odpowiednio – 7,1% i 3 osoby.

Rozpatrując zwroty ze względu na rodzaj działalności na utworzenie której środki te zostały przekazane, obserwujemy że 31,0% stanowią dotacje na rozpoczęcie *działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej* (13 dotacji), a 23,8% *handlowej* (10 podmiotów).

Podsumowanie

- Potrzebę wspierania tworzenia nowych trwałych miejsc pracy oraz rozwoju przedsiębiorczości podkreślają dokumenty strategiczne rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.
- Tworzenie dobrego klimatu i pomoc nowym przedsiębiorcom w tworzeniu i w początkowej fazie funkcjonowania firmy jest szczególnie istotne w naszym województwie, które zajmuje jedno z ostatnich miejsc w kraju jeśli chodzi o wskaźniki związane z przedsiębiorczością - dot. to np. liczby podmiotów na 10 tys. mieszkańców (874 w regionie wobec średniej 1 121 w Polsce); liczby osób fizycznych prowadzących działalność na 10 tys. mieszkańców (609 wobec 781); nowo zarejestrowanych podmiotów na 10 tys. mieszkańców (75 wobec 94).
- Co roku jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej stanowią jedną z najpopularniejszych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych. W 2017 r. osoby korzystające z tej formy stanowiły 11,4% uczestników pracy subsydiowanej.
- Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej od wielu lat zajmują również znaczącą pozycję w strukturze wydatków na programy aktywizujące bezrobotnych. W 2017 r. stanowiły one 14,4% budżetu województwa przeznaczonych na programy na rzecz promocji zatrudnienia. W sumie na ten cel w ciągu roku przeznaczono 34 025,5 tys. zł.
- W województwie warmińsko-mazurskim, w 2017 roku, dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej uzyskało 1 676 osób bezrobotnych. Średnia kwota dotacji w regionie wyniosła 20 805,07 zł.
- Największą liczbę podmiotów gospodarczych utworzonych dzięki środkom z urzędu pracy odnotowano w Olsztynie – 198 podmiotów (11,8% dotacji przyznanych w regionie), najmniej dotacji otrzymali bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Węgorzewie - 12 dotacji (0,7%).
- Ryzyko podjęcia działalności na własny rachunek częściej podejmowali mężczyźni (63,6% otrzymujących dotacje), mieszkańcy miast (59,2%), osoby pomiędzy 25 a 34 rokiem życia (47,6%).
- W 2017 roku, najwięcej firm w ramach dotacji powstało w sektorze *budownictwo* – 23,7% ogółu firm utworzonych dzięki wsparciu urzędów pracy, *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych* (15,3% ogółu).
- Struktura PKD przedsiębiorstw utworzonych dzięki wsparciu urzędów pracy w województwie jest zbliżona do struktury PKD podmiotów z sektora prywatnego nowo zarejestrowanych w tym okresie w systemie REGON.
- Biorąc pod uwagę rodzaj podejmowanej działalności nie ma znaczących różnic pomiędzy osobami rozpoczynającymi działalność w miastach i na terenach wiejskich. W obu przypadkach dominuje budownictwo.
- Struktura branżowa działalności jest natomiast silnie uwarunkowana płcią. W przypadku kobiet wyodrębnić można trzy dominujące branże - *pozostała działalność usługowa* (32,6% ogółu firm utworzonych przez kobiety), *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (19,2%) oraz w handel

hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (13,0%). Najpopularniejszą branżą wśród mężczyzn było *budownictwo* (36,6% firm).

- Osoby do 30. roku życia swojej szansy na rynku pracy upatrywały najczęściej w prowadzonej przez siebie *działalności usługowej*. Na ten profil działania zdecydowało się 19,2% ogółu młodych osób, które w 2017 r. skorzystały ze wsparcia oferowanego przez urzędy pracy. Wśród osób powyżej 50. roku życia dominującym profilem, w których rozpoczynano działalność było *budownictwo* (prawie 1/3 otwieranych firm).
- Efektywność zatrudnieniowa dotacji udzielonych w 2017 r., badana przez ministra właściwego ds. pracy po trzech miesiącach od ich zakończenia wynosiła 91,6%. Efektywność kosztowa jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej wynosiła 23 835,56 zł.
- Po czterech latach od uzyskania dotacji, według stanu na 30.06.2021 r., w województwie warmińsko-mazurskim swoją działalność kontynuowało 976 firm - 58,2% podmiotów utworzonych w 2017 r. Zauważyć należy, że jest to jeden z najwyższych wskaźników skuteczności, jaki został wyliczony dla tej formy wsparcia, biorąc pod uwagę czteroletni okres funkcjonowania firm od momentu ich utworzenia. Wyższą efektywnością charakteryzowały się jedynie dotacje wypłacone w 2005 i 2006 roku (efektywność zatrudnienia wyniosła wówczas 58,6%). W kolejnych latach wartość tego wskaźnika zmniejszała się.⁶
- Średni koszt ponownego zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim w ramach dotacji udzielonych przez powiatowe urzędy pracy w 2017 roku, rozpatrywany w czwartym roku od ich otrzymania, wynosił 20 741,42 zł.
- Wśród osób, które nadal prowadzą swoją firmę mężczyźni stanowią 65,7%, mieszkańcy miast - 62,2%, osoby w wieku 25-34 lata - 47,4%.
- 100% efektywność osiągnęły firmy zajmujące się działalnością związaną z *obsługą rynku nieruchomości oraz dostawą wody; gospodarowaniem ściekami i odpadami* (na ten rodzaj działalności decydowały się jednak pojedyncze osoby). Wysoki – 69,0% wskaźnik efektywności odnotowano dla sekcji *informacja i komunikacja* oraz *działalność związana z opieką zdrowotną i pomocą społeczną* (68,3%), a także z *działalnością profesjonalną, naukową i techniczną* (66,0%). Najmniej firm, utworzonych w ramach dotacji w 2017 roku i utrzymujących się nadal na rynku, odnotowujemy wśród działalności związanej z *rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem* (38,5%).
- Biorąc pod uwagę oba wskaźniki informujące o efektywności dotacji udzielonych w 2017 r. wysoką efektywność zatrudnieniową oraz stosunkowo niski koszt ponownego zatrudnienia odnotowano w Olsztynie (70,2%, koszt ponownego zatrudnienia 17 722,15 zł) i powiecie olsztyńskim (67,7%, przy koszcie ponownego zatrudnienia 18 714,81 zł). Niska efektywność zatrudnieniowa, generująca jednocześnie wysoki koszt ponownego zatrudnienia, charakteryzuje dotacje na terenie powiatu bartoszyckiego (odpowiednio 45,6% i 24 124,17 zł) i oleckiego (46,8% i 23 739,32 zł).
- 133 firmy, spośród podmiotów utworzonych w 2017 r. dzięki dotacjom zatrudniły dodatkowe osoby. Z dostępnych danych wynika, że podmioty te wygenerowały ponad 125 nowych miejsc pracy.

⁶ Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie w dłuższym - czteroletnim okresie czasu zbadał efektywność dotacji udzielonych w latach 2005-2013.

- Do dnia 30 czerwca 2021 r. status bezrobotnego przyznano ponownie 244 osobom, które w 2017 r. otrzymały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
- Z 1 676 bezrobotnych, którym przyznano w 2017 roku środki finansowe na otwarcie działalności gospodarczej, obowiązek zwrotu uzyskanej pomocy (w całości lub niewykorzystanej części) dotyczył 42 osób, tj. 2,5% ogółu przyznanych dotacji.

Opracował:

Wydział Polityki Rynku Pracy

WUP w Olsztynie